בבית משפט השלום ת.צ._____

<u>בבאר שבע</u>

בעניין:

שושו ענבר, ת.ז. 034080903

ע"י ב"כ עוה"ד גולן נפתלי

גולן נפתלי - משרד עורכי דין

משדרות ארלוזורוב 25, עפולה

טל: 04-8391444 פקס: 153-48391444

דואר-אלקטרוני: Office@Golann-law.co.il

<u>המבקש</u>

- נגד -

1. **מפעלי ים המלח בעמ, מספר חברה 520019373**

מרחוב קרויצר מנחם 1, באר שבע 8489414

2. **חברת ברום ים המלח בעמ ח.פ. 520035809**

מרחוב קרויצר מנחם 12 באר שבע 8489425

<u>המשיבות</u>

מהות התביעה: <u>מפגע סביבתי</u>, ייצוגית, כספית, צו עשה

פטור מאגרה לפי סעיף 20(31) לתקנות בתי המשפט (אגרות) תשס"ז-2007

סכום התביעה: קבוצה 1- 300 ₪ לכל תובע

קבוצה 2- 200 ₪ לכל תובע

<u>בקשה לאישור הגשת תובענה ייצוגית</u>

בהתאם לסעיף 5 לחוק חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006

בקשה זו עוסקת באירוע חומרים מסוכנים חמור ביותר מיום 15.6.2018, במסגרתו דלף ברום ממיכל "איזוטנק" במתחם מפעלי ים המלח, בו פועלות המשיבות (להלן: "**אירוע החומרים המסוכנים**" ו/או "**אירוע דליפת הברום**").

<u>ואלה נימוקי הבקשה:</u>

1. <u>הצדדים</u>

א. המבקש, הינו אזרח ישראלי, המתגורר עם משפחתו במושב נאות הכיכר.

ב. המשיבה 1 הינה חברה בע"מ, שהוקמה ע"י מדינת ישראל בשנת 1952, על בסיס חברת האשלג הארץ-ישראלית שהוקמה בשנת 1929. המשיבה 1 מפיקה ממחצבי ים המלח בעיקר אשלג, ברום ותרכובות ברום. מאז 1968 נמצאים מפעלי ים המלח בבעלות כיל (כימיקלים לישראל), שהינה חברה בת של החברה לישראל, הנשלטת ע"י משפחת עופר. **כימיקלים לישראל הינה יצרנית הברום הגדולה בעולם ומספקת כ- 35% מהתצרוכת העולמית**[1].

המשיבה 2 מצויה אף היא בשליטת כימיקלים לישראל, ועוסקת בענף הברום יחד עם המשיבה 1 במתחם מפעלי ים המלח.

לאור זהות השליטה במשיבות, והפעילות המשותפת בהפקת הברום והכנתו לשינוע במתחם "סדום" ממנו דלף הברום, תיקראנה שתי המשיבות במאוחד "**המשיבה**".

העתק נסחי חברה, מצ"ב לבקשת האישור **<u>כנספח 1.</u>**

2. <u>מבוא</u>

א. בקשת אישור תובענה ייצוגית זו מוגשת על פי פרט מספר 6 לתוספת השניה לחוק התובענות הייצוגיות-

> **"6."תביעה בקשר למפגע סביבתי נגד גורם המפגע; לענין זה, "גורם המפגע", "מפגע סביבתי" – כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים סביבתיים."**

ב. ענייננו של כתב התביעה, שאישורו כתובענה ייצוגית מבוקש, באירוע חמור ביותר, הנובע מקלות ראש ומרשלנות מטעם המשיבה, תוך זלזול מופגן בערכי סביבה, בריאות הציבור, בטחונו וחירות תנועתו.

ג. הברום הינו יסוד גזי שצבעו אדום כהה, שסמלו הכימי Br ומספרו האטומי 35. שימושו העיקרי הוא כחומר מוצא לייצור תרכובות ברום המשמשות לייעודים רבים בתעשיה, כגון ייצור מעכבי בעירה, צבע, כימיקלים, מוצרי קוסמטיקה, חומרי דישון ועוד.

הברום מתנדף בקלות, ואדיו מזיקים מאוד לרקמות הגוף, לדרכי הנשימה, למערכת העצבים ולבלוטת התריס, ואף עלולים לפגוע בהרכב הגנטי- **<u>עד כדי סכנת מוות</u>**,

[1] ראה בדו"ח ועדת הכנסת המשותפת פנים-עבודה, לנושא סביבה ובריאות מיום 18.10.2010 בכתובת https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02649.pdf

הקיימת אפילו מריכוזים נמוכים שלו באוויר, של 3ppm (חלקים למליון) ועל כן נדרשים כללי בטיחות מחמירים בעת הייצור, ההובלה, האחסון והשימוש בו[2].

ד. על פי סעיף 1 **לחוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993**, ברום מוגדר "**רעל**" והאירוע של דליפתו מוגדר "**אירוע חומרים מסוכנים**":

"רעל" - כל חומר מן החמרים המפורטים בתוספת השניה, בין בצורתו הפשוטה ובין מעורב או ממוזג בחמרים אחרים;

"אירוע חומרים מסוכנים" - התרחשות בלתי מבוקרת או תאונה, שמעורב בה חומר מסוכן, הגורמת או העלולה לגרום סיכון לאדם ולסביבה, לרבות שפך, דליפה, פיזור, פיצוץ, התאיידות, דליקה;

ה. לא בכדי, עקב דליפת החומר המסוכן ממפעל המשיבה, הוכרז "אירוע חומרים מסוכנים", והרשויות הנחו את תושבי נאות הכיכר ועין תמר **<u>להסתגר בבתיהם</u>**, לסגור גני ילדים תוך איסוף הילדים והפעוטות מהם, להתפנות משטחים חקלאיים, וכן נחסם לתנועה **<u>לשני הכיוונים כביש מספר 90 שהינו כביש האורך הראשי של ישראל המגיע ממטולה ועד אילת</u>**, בקטע הדרך הקרוב למפעל.

ו. מטרתה של התובענה שאישורה מבוקש, לחייב את המשיבה לפצות את המבקש ושאר חברי הקבוצות בגין המטרד, לו היא אחראית, לרבות כל השלכותיו ונזקי הקבוצות, ולחייב המשיבה לפרסם תחקיר ולנקוט בפעולות שיביאו למיגור כל סיכון אפשרי מהישנות המפגע, העלול להמיט אסון בפעם הבאה.

3. <u>אירוע דליפת הברום בעניינו</u>

א. בבוקר יום שישי, בתאריך 15.6.2018, בשעה 09:40 לערך, החל לדלוף ברום מתחתית מיכל איזוטנק המכיל טונות של ברום, במתחם מפעל המשיבה.

כתוצאה מהדליפה נוצרה **ענה של ברום** מעל המפעל, ולמקום הוזנקו צוותי חירום, ובינהם צוותי חומרים מסוכנים, צוותי הצלה, צוותי כבאות וצוותי שיטור. הצוותים שטיפלו באירוע ובענה עטו על גופם חליפות מיגון עורי ומסיכון מיגון נשימתי.

---

[2] ראה אתר המרשתת של המשרד להגנת הסביבה בכתובת http://www.sviva.gov.il/InfoServices/Tools/Dictionary/Pages/Bromine.aspx
ודו"ח ועדת הכנסת המשותפת פנים-עבודה, לנושא סביבה ובריאות מיום 18.10.2010 בכתובת
https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02649.pdf
ראה הגדרת ברום באתר המרשתת ויקיפדיה
https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%9E%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%94

התנאים המטאורולוגיים ששררו אותה שעה, גרמו לכך ש**עננת ברום גדולה החלה להתקדם לכיוון כביש 90, והוסעה ע"י הרוח אל מחוץ למפעל.**

לאור האמור לעיל, הוכרז מצב חירום חומרים מסוכנים**, וכביש 90 נסגר לתנועה לשני הכיוונים,** כאשר כל התושבים והנוכחים בנאות הכיכר ועין תמר הונחו **לאסוף ילדים ופעוטות מגני הילדים ולהסתגר בבתיהם, כמו כן הונחו גם חקלאים ועובדיהם לעזוב את השדות ולהסתגר בבתים** (בין התושבים המסתגרים, גם מבקש ומשפחתו).

לאחר כשעתיים וחצי מורטות עצבים בהן עבדו צוותי החירום באופן אינטנסיבי עת התושבים היו ספונים בבתיהם על פי הוראה, וכביש 90 היה סגור לתנועה, הושגה סוף סוף שליטה על האירוע, ובשעה 17:38 הוא הסתיים.

להלן עיקרי יומן אירועים של המועצה האזורית תמר, אשר הוזמן בהתאם לחוק חופש המידע-

המועצה האזורית תמר
ים המלח

סודר	תאריך ושעת קבלת האירוע	מוסר ההודעה	טלפון	האירוע	הועבר לטיפול	סטאטוס טיפול	אישור סגירת האירוע
	11:30	איילה זגורי		הודעות לתושבי הכיכר בדבר חסימת כבישים לצורך הפיכת האיזוטנק. אין הנחיות מיוחדות בשלב זה להתמגנות.	סיון	הודעה הוצאה בשעה 11:51.	
	11:31	אורלי מילר		ישנו אירוע. ענן ברום גדול נע לעבר כביש 90. מתבצע ניטור על הגדרות אין חשש להגעה ליישובי הכיכר מאחר והרוח היא צפון מזרחית			
	11:45	עופרה גזית		נוסחה הודעה למדיה – בהתייעצות עם דב הוחלט לא להוציאה מאחר ודוברות המשטרה הוציאה הודעה.			
	12:07	גיא חיון		חסימה מבוצעת גם בצומת הערבה.			
	12:13	גיא חיון		מבקש להוציא הודעה לתושבי הכיכר על הסתגרות בבתים.	סיון. התושבים נתבקשו לאסוף את ילדיהם מהגנים.		
	12:14	דב ליטבינוף		מבקש שהרבש"צים יעברו ביישובים עם הרכבים ויכריזו על הסתגרות בבתים כולל בשטחים החלקאיים	עידן זילברשטיין ויואל אבן		

להלן עיקרי דו"ח אירוע כבאות והצלה, שנתקבל אף הוא בעקבות פניה לפי חוק חופש מידע, אשר נעשתה לרשות הארצית לכבאות והצלה-

	15/06/2018 10:52	לינוי		חברתי לאילן אנחו כרגע מבצעים הערכת סיכונים ראשונית . אני מבחין בעננה של ברום, אנחנו עושים תיחום הזירה. צוות של מהפעל מבצע עבודה עם מנוף . שמו גלאי מס 3 וגלאי ה' לאבטחה	23

גרשון	יש סגירה של כביש 90 .		לינוי	15/06/2018 11:47	
אור איכות הסביבה	עקב אירוע של דליפה ממיכלית איזוטנק יש מנוף . הכביש נסגר יש ערכים על הגדר		לינוי	15/06/2018 11:48	
גרשון	איתן בורטניק נשלח לבדוק גלאים על הגדר		לינוי	15/06/2018 11:50	
גרשון	גוייסו 2 לוחמים עידן אבוחצירה ונירן ישראל		לינוי	15/06/2018 11:52	
ערבה 1	גייסתי את ליאת , לגבי סגירת כביש אני ממתין למתח משטרת ערד לסגור את ציר הכביש מצומת ערבה עד נוו זוהר . נמדדו ערכים יש ערכים אנחנו כרגע בשלבים . איזוטנק הופכים ע'י מנופי אבי שנמצא במקום . גייסתי 2 לוחמים לדימונה אני אוסף אותם עם הרכב שלי .		לינוי	15/06/2018 11:57	
ערבה 1	הכביש נסגר מצומת ערבה עד נווה זוהר - כביש 90 , בעקבות דליפה של חומר על הגדר ועל הכביש יש ערכים . אנחנו לא לוקחים סיכונים כרגע מתעסקים בהפיכת איזוטנק		לינוי	15/06/2018 12:03	
לינוי רשף (סמב'צ)	איתן פורטיק עושה ניטור עם הגלאים כרגע			15/06/2018 12:05	
1 ערבה	2ppm 1.8 נמצאו בגלאים			15/06/2018 12:09	
איתן	הגלאי מראה 1.1 בסמוך למפעל מגנזיום . יש לחת נצ של 23			15/06/2018 12:10	
איתן	אני מתחיל להתקדם לכיוון צפון לכיוון הברום . איפה שהחסימה הדרומית של המפעל יש 0.95		לינוי	15/06/2018 12:12	
23	234880.32			15/06/2018 12:15	
לינוי רשף (סמב'צ)	549202.35			15/06/2018 12:15	
ערבה 1	איתן בדק יש ערכים משתנים שאפילו קופצים ל 6 ולכן יש חשיבות לכביש שיהיה סאטרילי		לינוי	15/06/2018 12:16	
לירון טל (סמב'צ משל'ט ארצי)	הודעת פיקוד: דרום (באר שבע) 09:40 - דליפת ברום מחלקו התחתון של איזוטנק 70 טון, הצוותים עובדים בשת'פ עם אנשי המפעל על מנת להפוך את האיזוטנק באמצעות מנוף ולעצור את הדליפה ולבצע אטימה, במפעלי ברום ים המלח. נכון לעכשיו הזירה מבודדת ללא נפגעים או לכודים, בעקבות האירוע כביש 90 נסגר בין צומת ערבה לנווה זוהר, סד'כ: סער, אשד, רותם ונשר. מפקד האירוע: גרשון כלימי מפקד תחנה . תדר האזנה:4920 . פרטים נוספים במידת הצורך. (לירון)			15/06/2018 12:20	

23	בוצע חיתוך מצב עם כל בעלי התפקידים במפעל ים המלח כרגע צוות החירום המפעלי מבצע ריתוך של החור באיזוטק אשר נמצא בחלק העליון כל הצוותים בזירת האירוע כולל צוות חירום מפעלי ממוגי=נים מיגון נשימתי ועורי , מופעלים גלאים גלאי כבה וגלאי מפעלי ים המלח לאבטחה , בהמשך לפע הריתוך ובסיומו יבצע צוות החירום הפיכותו של איזוטנק למצבו הקודם ושאיבת הברום למיכל איזוטנק תקין . מבצעים ניטור באופן קבוע על כביש 90 ולאורך המפעל ממשיכים בפע עיצוב מצב בזירת האירוע ורענון כוחות העברתי (שמעון), הוראות בטיחות לצוותים שלי .		לינוי	15/06/2018 13:45	
23	בוצע תוכנית מקיפה להמשך פע' משלימות לאטימה מלאה של האיזוטנק וניטרול נגר המים בזירת האירוע צוות מפעלי החירום בשם מיטל שהיא מנהל איכות הסבבה ים המלח + אורלי מילר מאיכות הסביבה ביצעו ניטור לאורך כביש 90 ובשטח המפעל, ערכים על הגלאים מראים 0 . בוצע ניטור ע'י בורטניק לאורך כביש 90 ובשטח המפעל ערכים על גלאי 0			15/06/2018 13:48	
גרשון	הריתוך הסתיים אין כרגע ערכים , אנחנו ממתינים להפיכת האיזוטק והעברת החומר לאחרשהוא תקין, יש עיצוב מצב, כביש 90 נפתח לתנועה		לינוי	15/06/2018 14:18	

מצ"ב יומן אירועים המועצה האזורית תמר, **<u>מסומן א'.</u>**

מצ"ב דו"ח אירוע כבאות והצלה, **<u>מסומן ב'.</u>**

מצ"ב דוגמה לכתבה אחת מתוך 21 כתבות בתקשורת הארצית והמקומית, אודות מצב החירום והאירוע[3], **מסומנים במאוחד ג'**.

ב. זיהום האויר ברעל הברום ע"י המשיבה, גרם למטרד סביבתי ולסכנה בריאותית של ממש לנוסעים, לעוברים והשבים ולשוהים בסביבת מפעל המשיבה וביישובים נאות הכיכר ועין תמר. הנחיית התושבים (ובינהם המבקש ומשפחתו) להסתגר ולהיות ספונים בביתם במשך שעות בוקר יום שישי וללא כל התראה מוקדמת, גרם להם לסבל, להשחתת זמן, למתח, לחרדה סכנה לחשיפה לחומר מסוכן, לעוגמת נפש, לשיבוש תוכניות ולאי נוחות. העניין הינו חמור שבעתיים בעקבות העובדה שהאירוע קרה **ביום שישי**, השמור לרוב לסידורים, קניות והתארגנות משפחתית ופרטית ליום שבת.

ימי סוף השבוע, אמורים לשמש **למנוחה** משבוע העבודה שחלף, ול"**מילוי המצברים**" לקראת שבוע העבודה הקרוב, אולם במקרה דנן תחילתו של סוף שבוע זה הפך ליום מתיש עקב **מתח, חרדה ושיבוש תוכניות הבילוי ו/או המנוחה**.

נהגים ונוסעים שביקשו להשתמש בעת החסימות בכביש 90, נאלצו לשנות תוכניותיהם, כאשר במקרה הטוב הם נאלצו לנסוע בדרכים חלופיות וארוכות יותר[4], שגרמו להם

---

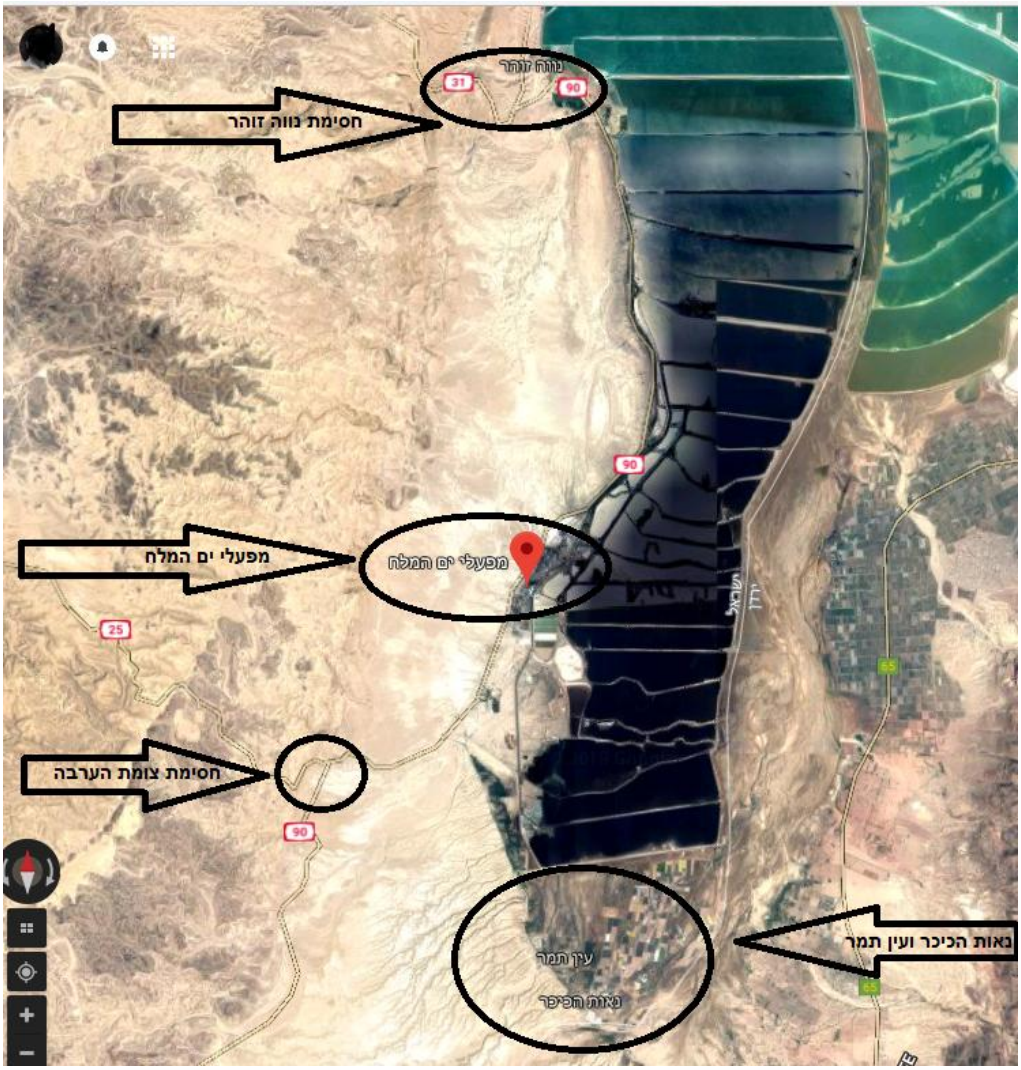
[3] ראה 21 כתבות ומבזקים אודות האירוע:

https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5287987,00.html
https://www.mako.co.il/news-israel/health-q2_2018/Article-3838c2f04e20461004.htm
https://www.haaretz.co.il/news/science/1.6176951
https://www.inn.co.il/News/News.aspx/375688
https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3740328,00.html
https://www.davar1.co.il/132436/
http://www.bhol.co.il/news/922398
http://branza.co.il/site/article/article_view/news-1534095691
https://news.walla.co.il/item/3166149
https://www.israelhayom.co.il/article/564107
https://www.20il.co.il/%D7%A2%D7%A0%D7%A0%D7%94-%D7%A6%D7%94%D7%95%D7%91%D7%94-%D7%9E%D7%A2%D7%9C-%D7%9E%D7%A4%D7%A2%D7%9C%D7%99-%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%9E%D7%9C%D7%97-%D7%91%D7%A2%D7%A7%D7%91%D7%95%D7%AA-%D7%93%D7%A4%D7%99#/
http://mynetbeersheva.co.il/article/310094/4
https://www.10.tv/news/165701
http://www.m-hakehilot.co.il/node/289607
https://www.kan.org.il/item/?itemid=32536
https://www.jdn.co.il/news/israel/1011431
https://www.kikar.co.il/280955.html
https://www.mivzaklive.co.il/archives/180189
http://www.tel-avivtimes.com/national/events/36540.html
http://www.maariv.co.il/news/israel/Article-645881
http://infospot.co.il/n/Bromine_leaked_from_an_isotank

לבזבוז זמן ודלק מיותרים, ובמקרה הרע "נתקעו" בכבישים למשך זמן רב ו/או נאלצו לבטל עקב כך תוכניות ולהשחית זמנם לשווא.

העתק צילום זמני נסיעה ומרחקי נסיעה מאתר waze, **<u>מצ"ב כנספח ד'.</u>**

ג. לנוחות בית המשפט הנכבד, להלן צילום לוויין של איזור המפעל, היישובים וכביש 90[4]:



ד. בית המשפט הנכבד מופנה **<u>למקרה דומה</u>** שנדון במסגרת **ת.צ. (מחוזי ת"א כב' השופטת שושנה אלמגור) 44000-06-12 ו- ת.צ. 51595-06-12 חדאד ואח' נגד אסם השקעות ואח' (ניתנה ביום 13.11.14. להלן: "עניין אסם")**, במסגרתו בית המשפט

---

[4] הקפת קטע הכביש שנחסם לתנועה בין צומת הערבה לנווה זוהר, **<u>יותר ממכפילה</u>** את זמן הנסיעה ואת מרחק הנסיעה. כך, במקום זמן נסיעה רגיל בכביש 90 של 18 דקות לאורך 26.4 ק"מ, יש צורך בנסיעה בת 46 דקות לאורך כ- 56 ק"מ דרך הכבישים 31, 258 ו- 25.

אישר בקשת אישור תובענה ייצוגית שהגישו תושבים נגד חברת "אסם" עקב דליפת אמוניה ממפעלה בשנת 2012, ונקבעו הדברים הבאים:

> "בשלב שבו אנו מצויים **<u>די בראיות שהוצגו</u>** לבית המשפט כדי להוכיח את קיומה של **<u>האפשרות הסבירה</u>** שתתקבל הטענה כי המשיבות הפרו את החובה הקבועה בחוק למניעת מפגעים – כלומר כי עקב **<u>דליפת האמוניה</u>** התפשט ריח בלתי סביר שהפריע **<u>או היה עלול להפריע</u>** למי שנמצאו סמוך למרכז הלוגיסטיקה. **<u>ההפרעה יכלה להתגלם בתחושת אי-נוחות או סבל ממש, גם לנוכח הוראתן המחייבת של הרשויות על הסתגרות בבתים והאיסור שהטילו על הנמצאים בקרבת מקום לאוורר את בתיהם</u>**. אין ספק כי הוראותיו של חוק למניעת מפגעים נועדו **<u>לטובת חברי הקבוצה</u>**, לפי פירושן הנכון. **<u>אחת התכליות שלהן היא להגן על אוכלוסייה המתגוררת קרוב לְמתקן</u>**, דוגמת בית חרושת או דומים לו, שבו משתמשים בחומרים מסוכנים ובכאלה שעלולים לזהם את האוויר."

בית המשפט קבע באותו עניין, כי היה על "אסם" לצפות את הוראת הרשויות לציבור עקב דליפת האמוניה לאויר, **<u>וזאת אף אם ההוראות ניתנו ליתר בטחון בלבד</u>**:

> "אף-על-פי שלא המשיבות הן שנתנו אותה (את הוראת ההסתגרות-ג.נ.), היה לאל-ידן לצפות שאם וכאשר תדלוף אמוניה ממרכז ההפצה היא תינתן. **<u>מסקנה זו תישאר נכונה גם אם נקבל את טענת המשיבות ששיעור האמוניה באוויר לא הצדיק את החלטת הרשויות</u>** והן קיבלו אותה אך ליתר ביטחון."

ה. ב"כ המבקש מודיע בזאת כי הוגשה ומתנהלת בקשת אישור בעלת שאלות משפטיות דומות – **ת"צ 53318-06-18 שאול נגד פלקו בע"מ (שלום רחובות)** בעניין אירוע דליפת אמוניה ממפעל גלידות פלדמן ברחובות.

4. <u>בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלקמן:</u>

א. לאשר את התובענה שהעתקה מצ"ב **<u>כנספח 2</u>** (להלן התובענה), כתובענה ייצוגית, בהתאם לסעיף 5 לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן "חוק התובענות הייצוגיות").

ב. לקבוע כי הקבוצות בשמן מוגשת התובענה הייצוגית (להלן "הקבוצות"), תוגדרנה כדלקמן:

קבוצה 1- תושבי נאות הכיכר ועין תמר, חקלאים ו/או השוהים ביישובים ובסביבתם, שהונחו להסתגר בבתיהם עקב אירוע דליפת ברום ממפעל המשיבה ביום 15.6.2018.

קבוצה 2- מי שתכנן לעשות שימוש בקטע כביש 90, שנחסם לתנועה בעת האירוע, והדבר נמנע ממנו עקב אירוע דליפת ברום ממפעל המשיבה ביום 15.6.2018.

ג. לחייב את המשיבה לשלם פיצוי עקב האירוע שהעמיד בסכנה את בריאות הציבור והביא את הרשויות להורות על חסימת כביש האורך הראשי של ישראל, להנחות את התושבים להסתגר בבתיהם, לסגור גני ילדים ולאסוף מהם ילדים ופעוטות, להורות על פינוי חקלאים ופועליהם מהשדות ועוד. כמו כן, לפצות על הסבל הממשי שגרמו, אם במישרין לחברי הקבוצות ואם באמצעות פיצוי לטובת הציבור. בנוסף, לפעול לפי צו עשה לאלתר לביצוע הפעולות הנחוצות למניעת אירוע דומה.

ד. לחייב את המשיבה לפרט מדוע סיכנה את התושבים כשפעלה בניגוד לדין, וגרמה לזיהום האוויר בברום המוגדר "**רעל**" לפי **חוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993,** ולפרט את תחקיר האירוע ומה הן הפעולות שיבוצעו לצורך מיגור כל סיכון אפשרי מפני הישנות המפגע.

ה. לקבוע למבקש גמול מיוחד ושכר טרחת עורך דין בבקשה זו ובתובענה ולחייב את המשיבה בתשלומם ובשיפוי על ההוצאות שהוצאו לצורך הגשתה, לפי הפרמטרים שנקבעו על ידי ביהמ"ש העליון בפסק הדין בעניין **ע"א 2046/10 רייכרט ואח' נגד שמש (פורסם בנבו 23.5.12),** ובהתאם לקריטריונים הקבועים בסעיפים 22 ו- 23 לחוק תובענות ייצוגיות.

ו. על פי סעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות, להורות כי נוסח ההחלטה בבקשה זו יפורסם בשני עיתונים יומיים וכן ליתן הוראות נוספות כפי שימצא לנכון בדבר אופן פרסום המודעה כאמור ולקבוע כי הוצאות פרסום המודעה יחולו על המשיבה.

5. <u>עילות התביעה של המבקש</u>

העילות עליהן מבססת המבקש את התובענה, שאת אישורה כייצוגית הוא מבקש, הן כדלקמן:

<u>הפרת חובה חקוקה</u>

א. סעיף 63 לפקודת הנזיקין, קובע כי:

(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני.

בענייננו, המשיבה עיוולה כלפי התושבים והקבוצות גם בעוולת הרשלנות לפי סעיף 35 לפקודת הנזיקין, ואחריותה נובעת גם מסעיף 36 לאותה פקודה.

ב. חל במקרה זה הכלל "הדבר מדבר בעד עצמו" כאמור בסעיף 41 לפקודת הנזיקין, ולכן על המשיבה להסביר כיצד אירע האירוע, ולהוכיח כי לא הופרה חובת זהירות מטעמה (בעניין זה חל גם סעיף 39 לאותה פקודה).

ג. בענייננו, הפרה המשיבה בין היתר את הוראות סעיף 3, של ה**חוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961**, (להלן – **חוק למניעת מפגעים**), הקובע כי:

לא יגרום אדם לריח חזק או בלתי סביר, מכל מקור שהוא, אם הוא מפריע, <u>או עשוי להפריע</u>, לאדם המצוי בקרבת מקום או לעוברים ושבים.

המען הסר ספק, בעקבות הפרת סעיף 3 הנ"ל, המבקש טוען גם להפרת סעיפים 13 ו- 14 לחוק למניעת מפגעים ע"י המשיבה.

ד. על פי סעיף 1 **לחוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993**, ברום מוגדרת "**רעל**" והאירוע של דליפתו מוגדר "**אירוע חומרים מסוכנים**":

"אירוע חומרים מסוכנים" - התרחשות בלתי מבוקרת או תאונה, שמעורב בה חומר מסוכן, הגורמת או העלולה לגרום סיכון לאדם ולסביבה, לרבות שפך, דליפה, פיזור, פיצוץ, התאיידות, דליקה;

"רעל" - כל חומר מן החמרים המפורטים בתוספת השניה, בין בצורתו הפשוטה ובין מעורב או ממוזג בחמרים אחרים;

ה. במעשיה המשיבה עברה על הוראות סעיף 15(ב) **לחוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993**, וכן הפירה את הוראות היתר הרעלים (ככל וברשותה), את תנאי רשיון העסק שלה.

ו. המשיבה יצרה "**מפגע**" כהגדרתו ב**חוק עזר לתמר (שמירת איכות הסביבה, הסדר, הניקיון והרכוש הציבורי), תשע"ד-2013:**

הגדרת המונח "מפגע" בחוק העזר:

"**מפגע**" - **כל דבר,** הנגרם במעשה או במחדל, **העלול** לסכן את חייו, ביטחונו, בריאותו, שלומו או רכושו של אדם, **או עלול להפריע** לאדם באופן בלתי סביר **או עלול** להזיק לסביבה לרבות הזרמת שפכים או חומרים מסוכנים למערכת הביוב שלא על פי חוק עזר זה; וכן ריח בלתי סביר, כמשמעותו בסעיף 3 לחוק למניעת מפגעים;

האיסור על יצירת מפגע בחוק העזר, עליו עברה המשיבה:

2. (א) **לא יגרום אדם מפגע** ולא ירשה לאחר מטעמו לגרום מפגע.

(ב) לא יחזיק אדם בעל חיים באופן הגורם או העלול לגרום למפגע.

(ג) בעל נכס או מחזיק בו חייב להחזיק את הנכס באופן שלא יתקיים בו מפגע וחייב לשמור על הניקיון בנכס ובסביבתו ולנקוט את כל האמצעים הסבירים הדרושים למניעת מפגע בנכס, ככל שאמצעים אלה נתונים לשליטתו.

ז. עקב הדליפה, עונה המשיבה להגדרת "**מזהם**" על פי הגדרה זו **בחוק אויר נקי, תשס"ח-2008**:

"**מזהם**" – **כל אחד מאלה:**

(1) ...

(2) חומר, לרבות חומר כימי או ביולוגי, וכן חומר מוצא לחומר כאמור, שנוכחותם באוויר גורמת **<u>או עלולה</u>** לגרום –

(א) **לסיכון או לפגיעה בחיי אדם, בבריאותם או באיכות חייהם של בני אדם, בנכס או בסביבה, לרבות בקרקע, במים, בחי ובצומח;**

(ב) .....;

בהתאם לחוק אויר נקי, המשיבה גרמה לזיהום האוויר באופן בלתי סביר בניגוד להוראות סעיף 3(ב)(2) לחוק:

3. (א) לא יגרום אדם לזיהום אוויר חזק או בלתי סביר.

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), יראו זיהום אוויר כחזק או כבלתי סביר, בין השאר, כל אחד מאלה:

(1) חריגה מערכי סביבה שנקבעו לפי סעיף 6(א)(2);

(2) **פליטת מזהם לאוויר בניגוד להוראות חוק זה**.

האחריות על כך מוטלת עליה **<u>באופן מוחלט</u>** בהיותה מחזיקת המקרקעין מהם נפלטה הברום וזאת לפי סעיף 73 לאותו חוק:

> 73. נעשה מעשה או מחדל בניגוד להוראות לפי חוק זה ממקרקעין, **רואים את המחזיק במקרקעין או מי שהמקרקעין נתונים לשליטתו או לפיקוחו כאילו הוא עשה את המעשה או המחדל**, זולת אם הוכיח כי עשה כל שניתן למניעת ביצועו.

<u>עוולת מטרד ליחיד והחוק למניעת מפגעים</u>

ח. סעיף 44 לפקודת הנזיקין, נוגע לעוולת המטרד, אשר נגרם בין היתר גם למבקש. סעיף 13 לחוק למניעת מפגעים, קובע כי:

> **לעניין פקודת הנזיקין האזרחיים, 1944, דין כל הפרה של הוראת חוק זה כדין מטרד היחיד.**

ט. המבקש יטען כי די בהפרת החובה החקוקה בסעיף 3 ו- 13 לחוק למניעת מפגעים, כדי להקים עילת תביעה כלפי המשיבה, בעילת מטרד ליחיד. לפיכך, הפרת סעיף 4(א) לחוק למניעת מפגעים מהווה מטרד ליחיד ו/או לרבים בנסיבות המקרה דנן.

י. ראה בענין זה, <u>בר"ע (מחוזי י-ם) 3049/07</u> **מע"צ החברה הלאומית לדרכים בישראל בע"מ נ' קן אייל** [5], שם נפסק כי:

> **9. דינה של הטענה לפיה אין מתקיימים במקרה זה (גם לפי הנטען בכתב התביעה) היסודות העובדתיים של עוולת המטרד ליחיד להידחות. זאת, לאור הוראות סעיף 13 ל<u>חוק למניעת מפגעים</u> תשכ"א 1961 (להלן – חוק למניעת מפגעים), הקובע כי "לענין <u>פקודת הנזיקין</u> האזרחיים, 1944, דין כל הפרה של הוראת חוק זה כדין מטרד היחיד". לגבי סעיף זה נקבע בפסיקה (<u>ע"א 190/69 חברת החשמל לישראל נ' עודד אבישר, פ"ד כג(2) 314, בעמ' 319</u>):**
>
> > **"כוונתו הברורה של המחוקק המשתקפת מסעיף 13 עצמו, היא כי כל אימת שתוכח הפרה של חוק כנוביץ (<u>חוק למניעת מפגעים</u> – י.ע.), תהיה לאדם שנפגע בשל כך זכות תביעה, כאילו הוכיח פגיעה בשל מטרד ליחיד, ושיהא זכאי לכל התרופות הניתנות לתובעים בשל מטרד ליחיד. ולענייננו, אם יוכיחו המשיבים, כלשון סעיף 4 של החוק, שהמבקשים גורמת לזיהום חזק או בלתי סביר של האוויר המפריע או עשוי להפריע להם בהיותם מצויים בקרבת**

[5] פורסם באתר "נבו", מיום 19.9.2007, בפיסקאות 9-10 של פסק הדין.

מקום, הרי שהם זכאים לכל התרופות שבית-המשפט נוהג להעניק לאדם הנפגע עקב מטרד ליחיד, באותם תנאים בהם ניתנות תרופות אלה על פי דיני הנזיקין, כאילו הוסיף חוק כנוביץ' סעיף מפורש ברוח זו לפקודת הנזיקין האזרחיים...".

10. מכאן, שאם מפרה המבקשים את הוראות החוק למניעת מפגעים, תקום למשיבים, מכוח סעיף 13 האמור, עילת תביעה כנגד המבקשים בגין מטרד ליחיד כמשמעותו בסעיף 44 לפקודת הנזיקין."

למותר לציין כי חירות הפרט והציבור לחופש תנועה נשלל עקב האירוע, ובכך נפגעה זכותו הבסיסית של הציבור לחירות תנועה הנגזרת מחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

עוולת רשלנות

יא. המשיבה לא נקטה באמצעי הזהירות הנדרשים, על מנת למנוע פליטה של החומר המסוכן, עובדה המקימה למבקשה עילת תביעה בגין עוולת רשלנות, בהתאם לסעיף 35 **לפקודת הנזיקין**, הקובע כי:

עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות - הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה.

יב. לחילופין ומאחר ולא ניתן לחלוק על כך שמקור מפגע מצוי בתחומי המשיבה ולאור העובדה שלמבקש אין יכולת לדעת בוודאות מהו הגורם לו, עובר נטל הראיה להוכיח שלא היתה רשלנות מצידה, למשיבה, וזאת בהתאם לסעיף 41 לפקודת הנזיקין, הקובע כי:

בתובענה שהוגשה על נזק והוכח בה כי לתובעים לא היתה ידיעה או לא היתה לו יכולת לדעת מה היו למעשה הנסיבות שגרמו למקרה אשר הביא לידי הנזק, וכי הנזק נגרם על ידי נכס שלנתבע היתה שליטה מלאה עליו, ונראה לבית המשפט שאירוע המקרה שגרם לנזק מתיישב יותר עם המסקנה שהנתבע לא נקט זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהוא נקט זהירות סבירה - על הנתבע הראיה שלא היתה לגבי המקרה שהביא לידי הנזק התרשלות שיחוב עליה.

יג. זאת ועוד, נטל הראיה לאי קיומה של התרשלות, מוטל על המשיבה, גם בהסתמך העובדה שעסקינן ברעל ו/או ריחות רעים שנמלטו מתחומה, בהתאם לסעיף 38 לפקודת הנזיקין, הקובע כי:

בתובענה שהוגשה על נזק והוכח בה שהנזק נגרם על ידי דבר מסוכן, למעט אש או חיה, או על ידי שנמלט דבר העלול לגרום נזק בהימלטו, וכי הנתבע היה בעלו של הדבר או ממונה עליו או תופש הנכס שמתוכו נמלט הדבר - על הנתבע הראיה שלא היתה לגבי הדבר המסוכן או הנמלט התרשלות שיחוב עליה.

יד. פקודת הנזיקין מכירה גם בנזק של "חוסר נוחות", כפי שנקבע בסעיף 2 לפקודה:

" 'נזק' - אובדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה;"

דהיינו, גם אובדן נוחות הוא נזק, ולענייננו סבל המבקש (ובני משפחתו), לפחות מחוסר נוחות, כתוצאה מהמפגע ו/או מהשלכותיו.

טו. המבקש יוסיף ויטען כי קיימת חובת זהירות מושגית וקונקרטית מצד המשיבה, כלפיה וכלפי שאר חברי הקבוצות, המתגוררים ו/או עוברים ו/או שוהים ו/או נוסעים בקרבת מקור מפגע.

על המשיבה היה לצפות כי דליפת חומר מסוכן מתחומה לה היא גרמה, יביאו לפחות לאובדן נוחות ולסבל ממשי לתושבים, נוסעים וכו' הגרים/ עוברים בסמוך למפעל.

בנסיבות דנן, יטען המבקש, חרגה המשיבה מסטנדרט הזהירות המצופה ממנה, משלא נקטה באמצעים סבירים, על מנת למנוע את האירוע.

כמו כן, קיים קשר סיבתי בין החריגה מסטנדרט הזהירות לבין הנזק, המתבטא בסבל ממשי ואובדן נוחות. משכך, קיימת למבקש עילת תביעה אישית כנגד המשיבה, עקב חריגה מסטנדרט הזהירות, בכל הקשור ליצירת המפגע והשלכותיו הישירות **<u>והעקיפות</u>**.

5. <u>הקבוצות וסכום התביעה הכולל</u>

א. המשיבה גרמה למטרד, עקב החומר המסוכן שנפלט מתחומיה והסבה למבקש ולחברי הקבוצות, בין היתר, חוסר נוחות, בזבוז זמן, בזבוז דלק, שיבוש תוכניות, מתח, חרדה, תסכול וסבל ממשי כפי שתואר לעיל, ואף פגעה בזכותם לחירות תנועה, לשימוש סביר במקרקעיהם, ולמחיה בסביבה ראויה.

ב. **<u>הסעד המבוקש לקבוצה הראשונה</u>**- סכום של **<u>300</u>** ₪, לכל אחד מחברי הקבוצה הראשונה, המהווה פיצוי מזערי לכל אדם, יחסית לפיצוי שהיה נפסק בהליך אזרחי רגיל, וזאת בהתחשב בנתונים והשיקולים הבאים:

1) אופי המטרד, הסבל הרב וחוסר הנוחות, שגרם.

2) הגשמת מטרת החקיקה ובראשן, החוק למניעת מפגעים.

3) שלילת החירות וחופש התנועה.

4) הצורך לפסוק פיצוי הולם ומרתיע, על מנת להפוך את המפגע לבלתי משתלם כלכלית.

נאות הכיכר ועין תמר הינם יישובים חקלאיים אשר תושביהם מתפרנסים בעיקר מחקלאות, מעסקי תיירות, ומפעילות פרטית כגון עסקים קטנים ומקצועות חופשיים. היישובים מונים כ- 1,200 איש, יחד עם הפועלים החקלאיים השוהים בהם[6].

חישוב הפיצוי המבוקש לקבוצה הראשונה הינו: 300 ₪ במכפלת 1,200 תושבים = **360,000 ₪.**

ג. **הסעד המבוקש לקבוצה השניה**- סכום של **200** ₪, לכל אחד מחברי הקבוצה השניה.

כזכור, **נחסם לתנועה** לשני הכיוונים למשך כשעתיים וחצי, קטע כביש של כ- 26 קילומטרים, בכביש האורך הראשי של ישראל. בכך נמנע מהציבור חופש תנועתו בציר, כאשר במקרה הטוב הדבר גרם לנסיעה בדרכים חלופיות ועקיפות ועקב כך לבזבוז זמן ודלק מיותרים, ובמקרה הפחות טוב הדבר גרם לביטול ו/או שיבוש תוכניות, מתח, חרדה, תסכול וכו'.

בהינתן שמדובר ביום ו' בעונת התיירות של אילת וים המלח, ובדרך ראשית המובילה לעיר אילת ולים המלח, סביר כי מדובר באלפי כלי רכב. מספר האנשים בקבוצה זו יוערך על הצד הנמוך, ב- 2,000 כלי רכב במכפלת הערכה של 3 נוסעים בכל רכב= 6,000 איש (מבלי לכלול אוטובוסים).

לפיכך יוערך מספר חברי הקבוצה השניה ב- 6,000 חברי קבוצה, ובמכפלת גובה הנזק המוערך (200 ₪) יעמוד גובה הפיצוי המוערך לקבוצה השניה ב- **1,200,000 ₪.**

---

[6] ראה טבלת נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בדבר מספר התושבים -
http://www.cbs.gov.il/reader/cw_usr_view_SHTML?ID=807
ראה פרטים אודות היישובים באתר המרשתת ויקיפדיה בכתובות הבאות:
https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A0%D7%90%D7%95%D7%AA_%D7%94%D7%9B%D7%99%D7%9B%D7%A8

https://www.google.co.il/search?q=%D7%A2%D7%99%D7%9F+%D7%AA%D7%9E%D7%A8&rlz=1C1CHZL_iwIL727IL727&oq=%D7%A2%D7%99%D7%9F+%D7%AA%D7%9E%D7%A8&aqs=chrome..69i57j69i60j69i61j69i60j35i39j0.1527j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8

ד. לפיכך, יוערך סכום התביעה הכולל לשתי הקבוצות, על סך של **1,560,000** ₪[7].

ה. למרות שמדובר בנזקים השונים לקבוצות שונות, הדבר אינו מונע אישור תובענה ייצוגית. ראה עניין אסם: "**אמנם ברי כי חברי הקבוצה, על הנזק שנגרם להם, <u>אינם זהים כשתי טיפות מים, אך את המסקנה כי בשל כך אין לאשר את התובענה הייצוגית אין בידי לקבל</u>.** ראה גם **ע"א 6887/03 רזניק נ' ניר שיתופי אגודה ארצית שיתופית להתיישבות עובדים**, פסקה 25 (פורסם בארי"ש, 20.07.2010; במסגרתה נדרש כבוד השופט (כתוארו אז) אשר גרוניס לסוגיה.

עוד קבע בית המשפט, כי אף אילו היה מדובר בפגיעה שאיננה חמורה (ולא היא במקרה דנן), הרי שאף אז אין מדובר ב"עניין של מה בכך", ויש לאשר הגשת תובענה ייצוגית במקרה שכזה:

"לסיום אומר כי **אין מקובלת עליי גם עמדת המשיבות שלפיה הפגיעה הנטענת אינה אלא זוטי דברים. בשל אופייה של התובענה הייצוגית, אשר פעמים רבות משמשת תחליף לתביעות מרובות על נזק מועט, לא בנקל ייטה בית המשפט לראות גם בפגיעה שאינה חמורה עניין של מה-בכך והדבר תלוי בנסיבות העניין** (ע"א 10262/05 אביב שירותים משפטיים בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ, ההנהלה הראשית, פסקה 10 לפסק-דינו של כבוד המשנה לנשיאה ריבלין [11.12.2008]; ע"א 10085/08 תנובה – מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' עיזבון ראבי, פסקאות 30, 32 לפסק-דינה של כבוד השופטת חיות [פורסם בארי"ש, 04.12.2011; להלן: פרשת ראבי]). ,,מנקודת מבטה של הקבוצה כולה", כלשון בית המשפט בפרשת ראבי, **איני סבורה כי ניתן לכנות את חומרת הפגיעה במקרה דנן – "de minimis"** מה גם שבלאו הכֵי לא נזכרה טענה זו בסיכומים מטעם המשיבות.נוכח כל המקובץ, יש לקבוע שהמבקשים הוכיחו כי התנאים המצטברים המנויים בסעיף 8 (א) לחוק תובענות ייצוגיות מתקיימים. אשר-על-כן אני מקבלת את הבקשה. בקבוצה יהיו חברים כל תושבי שוהם, וכן כל מי ששהו בה בעת האירוע וסבלו מריח הברום או חשו עגמת נפש, מצוקה רגשית ורגשות שליליים של חרדה, פחד, חוסר ודאות וחשש לבריאותם שלהם ושל בני משפחותיהם."

6 <u>תביעות ייצוגיות במפגעים סביבתיים - המסגרת הנורמטיבית</u>

א. סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, המפנה לתוספת השניה לחוק, קובע רשימה של עניינים בהם ניתן להגיש תובענה ייצוגית.

---

[7] ראה בענין זה ע"א 345/07 רייכרט נ' יורשי המנוח משה שמש ז"ל [פורסם בנבו] (מיום 7.6.2007), ע"א 10085/08 תנובה נ' עזבון המנוח תופיק ראבי ז"ל [פורסם בנבו] (מיום 9.12.2011) וכן סעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.

ב. פריט 6 של התוספת השניה, קובע כי ניתן להגיש "**תביעה בקשר למפגע סביבתי נגד גורם המפגע; לענין זה, "גורם המפגע", "מפגע סביבתי" – כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים סביבתיים**".

ג. סעיף 1 לחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992, קובע כי מפגע סביבתי, הינו:

> **"מפגע סביבתי" – זיהום אויר, רעש, ריח, זיהום מים, זיהום מי-ים, זיהום על ידי פסולת, זיהום על ידי חומרים מסוכנים, זיהום על ידי קרינה, פגיעה בסביבה החופית, והכל כשהם בניגוד לחיקוק, לצו, לתכנית, לרשיון עסק או לכל היתר או רשיון אחר, או שיש בהם פגיעה בבריאותו של אדם או גרימת סבל ממשי לאדם; לענין זה "תכנית" – כהגדרתה בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965;**

> בדברי ההסבר לחוק למניעת מפגעים צוין כי הוא נועד "[...] לאסור יצירת מפגעים לציבור ולפרט, ולהטיל על מבצעי המפגעים אחריות פלילית ואזרחית כאחד". בהמשך הוסבר כי בכך שהחוק מקנה לאזרח את הזכות לפנות מכוחו לערכאות בלי תלות במשטרה הוא הופך [...], את העבירות על הוראותיו לנזיקין אזרחיים לענין פקודת הנזיקין האזרחיים, 1944, ועל ידי כך מאפשר לכל נפגע להשיג סעד משפטי נגד מקור הפגיעה על ידי צו מניעה מטעם בית משפט מוסמך, ובמקרה שנגרם נזק – אף על ידי קבלת פיצויים".
>
> ראה דברי הסבר להצעת חוק למניעת מפגעים, התשכ"א–1961, ה"ח 56, 69.

> כאן המקום להוסיף כי חוק תובענות ייצוגיות (סעיף 4 (ב)(1)) מסתפק בכך שבשלב הזה של הדיון יצביע המבקש, אשר נזק הוא מיסודות כמה מהעילות שעליהן השתיתו תביעתם, על כך שהוא נגרם להם "לכאורה."

ד. המשיבה גרמה ל"**מפגע סביבתי**", בהפצת רעל מסוכן שגרם לזיהום אויר, והתבטא גם בריחות רעים וצריבות מתחומיה, לרבות לסבל, מתח, תסכול, חרדה, עגמת נפש, פחד, העמדה בסיכון, ואילצה את התושבים להיות ספונים בביתם, ולפעול לפי הוראות מטעם הרשויות שניתנו עקב האירוע, ולפיכך, העניין נשוא התובענה, שאישורה כייצוגית, מבוקש, הוא בגדר העניינים, בגינם ניתן להגיש תובענה ייצוגית.

ה. התנאים לאישורה של תובענה כייצוגית, מנויים בסעיפים 4 ו- 8 לחוק תובענות ייצוגיות.

ו. סעיף 4(א) לחוק, קובע כי על התובע הייצוגי להיות בעל עילת תביעה "**המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם - בשם אותה קבוצה**".

ז. כמו כן, קובע סעיף 4(ב) לחוק, כי כאשר אחד מיסודות עילת התביעה הוא נזק, על המבקש להראות כי נגרם לו לכאורה נזק.

ח. בנוסף, המבקש להיות תובע ייצוגי, נדרש לעמוד בארבעה תנאים, המנויים בסעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות:

> **"בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:**
>
> **(1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;**
>
> **(2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;**
>
> **(3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;**
>
> **(4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב."**

ט. החוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992, קובע בסעיף 1 כי "**ריח**" יכול שיכלל בהגדרת "**מפגע סביבתי**", כאשר הוא "**בניגוד לחיקוק, לצו, לתכנית, לרשיון עסק או לכל היתר או רשיון אחר, או שיש בהם פגיעה בבריאותו של אדם או גרימת סבל ממשי לאדם**".

סעיף 3 לחוק זה, קובע כי אסור אף שהריח יהיה "עשוי" להפריע לאדם המצוי בקרבת מקום או לעוברים ושבים:

"לא יגרום אדם לריח חזק או בלתי סביר, מכל מקור שהוא, אם הוא מפריע, <u>או עשוי להפריע,</u> לאדם המצוי בקרבת מקום או לעוברים ושבים.

דהיינו, אין הכרח שהריח יהא בניגוד לחוק דווקא, ודי שהוא או השלכות קיומו עלולים לגרום סבל ממשי או סכנה בריאותית לאדם. בענייננו, אין ספק שהאירוע, עקב השלכותיו, "הפריע לאדם המצוי בקרבת מקום או לעוברים ושבים".

ראה קביעות בעניין אסם, לפיהן די בכך שנמנעה מתושבים גישת שימוש במקרקעיהם ו/או סבל, עוגמת נפש וכו', כדי להוות "נזק" ועמידה בעוולת המטרד:

"המבקשים טוענים כי המשיבות ניהלו את עסקן והשתמשו במקרקעין באופן שהפריע ממש לתושבי שוהם **ליהנות ממקרקעיהם ולהשתמש בהם שימוש סביר**. ניתן לראות כי לעומת פקודת הנזיקין, אשר דורשת הוכחה ל,,הפרעה של ממש" בטרם ייקבע כי נוצר מטרד ליחיד, חוק למניעת מפגעים מחייב רק הוכחה שהריח החזק או הבלתי סביר ,,מפריע" או אף ,,עשוי להפריע" לנמצאים בסביבתו**. די באפשרות הסבירה שבית המשפט יקבל את הטענה כי הופרה החובה שבחוק למניעת מפגעים כדי לומר כי אף קבלת התובענה בעילת המטרד ליחיד היא בגדר אפשרות סבירה בענייננו, מה גם שנראה כי האלמנטים של עוולה זו התקיימו במקרה שלפנינו**. **בסיפה של סעיף 44 (א) לפקודת הנזיקין נקבע כי נזק שגרם המטרד הוא תנאי לפיצוי, וכאשר קבעתי, חוסר הנוחות והחרדה שקרוב לוודאי תקפו אנשים לא-מעטים שנחשפו לדליפת הברום בהחלט נכללים בהגדרה הכוללנית של ,, נזק" בפקודה**".

י. אומנם, תקנות הקובעות מהו "**ריח חזק או בלתי סביר**", כקבוע בסעיף 5 לחוק למניעת מפגעים, לא הותקנו ואולם, כפי שנפסק ע"י בית המשפט לעניינים מינהליים בחיפה (כבוד השופט י. גריל), בדונו בענין דומה [8]:

יחד עם זאת, אין הדבר סותם את הגולל על אפשרותם של המבקשים להוכיח קיומו של "ריח בלתי סביר" מתחומי המשיבה.

בע"פ 151/84 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' פנחס פרשט, פ"ד לט(3) 1 (להלן: "עניין פרשט"), נדונה השאלה האם ניתן להוכיח רעש בניגוד לחוק למניעת מפגעים גם בצורה אחרת מזו שנקבעה בתקנות.

כב' השופטת (בדימוס) ט. שטרסברג-כהן, קבעה שם, בעמ' 5:

"מכך שהחוק איננו מגדיר רעש חזק או בלתי סביר מהו ואיננו קובע כלים או אמצעים למדידת רעש כזה, ומכך שהתקנות עושות כן, אין מתבקשת המסקנה, שהתקנות ממלאות את הביטויים הנ"ל בתוכן שאין בלתנו; אין לגרוס - כגירסת חברת החשמל - כי לא ניתן להוכיח את היות הרעש חזק או בלתי סביר, אלא באופן הקבוע בתקנות. ניתן לעשות זאת על-ידי הוכחת הקבוע בחוק בכל דרך הוכחה מקובלת בדין "...העובדה

[8] ת"צ (חי) עזבון המנוחה חנה להט ואח' נ. כרמל כימיקלים בע"מ [פורסם בנבו] (2.12.10)

שמלאכת השפיטה, ללא מידות ושיעורים קבועים מראש, עשויה להיות קשה וסבוכה יותר,אינה אומרת שהיא בלתי אפשרית" (השופט ח' כהן (כתוארו אז) בבג"צ 295/65 [1], בעמ' 322)." [פורסם בנבו] (ההדגשה שלי – י.ג.)

כן, ראה ע"פ (מחוזי י-ם) 25821-06-10 מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נ' נחום לוי (פורסם באתר "נבו", מיום 6.10.2010, בפיסקה 7 של פסק-הדין):

"באשר לעבירה על סעיף 4 לחוק, הפנתה המערערת לפסיקה אשר קבעה כי דרך הוכחת קיומו של המפגע אינה צריכה בהכרח להיעשות על פי המבחנים שנקבעו בתקנות. לעניין זה הפנתה המערערת לע"פ 151/84 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' פרשט פ"ד לט(3) 1; ע"פ (מרכז) 2146-09-07 אלומות חולון בע"מ נ' המשרד לאיכות הסביבה [פורסם בנבו] (1.6.08); ת"פ (כ"ס) 3103/04 מדינת ישראל נ' ניסים פרגון מסחר (1990) בע"מ [פורסם בנבו] (17.1.07).

עמדת המערערת מקובלת עלינו. על פי האמור בפסיקה שהוזכרה לעיל ניתן להוכיח את הזיהום בכל ראיה קבילה ובעלת משקל, גם כאשר בחקיקת המשנה הותוותה דרך הוכחה מסויימת. אותה דרך, אם ננקטה, עשויה להקל על מלאכת ההוכחה, שכן תקפותה הוכרה בדין, אך אין לשלול מראש את האפשרות להוכחת הזיהום בדרכים אחרות.

מבחינה זו אין בכך שהמערערת לא הוכיחה כי זיהום האוויר נבדק בהתאם לקריטריונים ובעזרת המכשירים המפורטים בתקנות למניעת מפגעים, כדי לסתום את הגולל על הוכחת האישום המתבסס על הוראת סעיף 4 לחוק."

עיינו גם בדברי כב' השופט ד"ר א. סטולר **בע"פ (מחוזי מרכז) 2146-09-07 אלומות חולון בע"מ נ' המשרד לאיכות הסביבה (פורסם באתר "נבו", מיום 1.6.2008).**

לעניין פירוש המונח "בלתי סביר" כתבה כב' השופטת (בדימוס) שטרסברג-כהן בעניין פרשט, לעיל, בעמ' 6:

"הביטוי "בלתי סביר" איננו זר בחקיקה האזרחית ואף לא בחקיקה הפלילית. בית המשפט נדרש למלאו תוכן על-פי שיקולים ראויים לכל עניין ונושא. "...גם בעניינים פליליים... נדרשים בתי-המשפט לפסוק מהי התנהגות 'סבירה' או 'בלתי סבירה', והסבירות היא שאלה מעורבת של משפט ועובדה התלויה, בדרך כלל, בנסיבות המיוחדות אשר בהן היא מתעוררת" (השופט ח' כהן בבג"צ 295/65 [1] הנ"ל, בע' 322).

במישור האזרחי, בדונו ברעש בעילת מטרד, נדרש בית המשפט למלא ביטוי זה בתוכן לפי מבחן ה"אדם הסביר" ובהתחשב בנתונים הסביבתיים (ראה ת"א (חי') 972/63 [9] הנ"ל; ע"א 186/52 [2]; ע"א

436/60 [3]). ההתייחסות לפסיקה הנ"ל, הדנה בשאלת הרעש מהיבט היותו "מטרד", מלמדת על התוכן שיצק בית המשפט למסגרת, התוחמת את גבולות סבירותו של רעש, אשר מעבר להם הופך הוא למטרד. יצוין, כי "רעש חזק או בלתי סביר" לפי החוק מהווה - מכוח סעיף 13 שבו - "מטרד" לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש]." (ההדגשה שלי – י.ג.)

ובהמשך (שם):

"הגבלת אמצעי ההוכחה לאלה שנקבעו בתקנות תביא למצבים בלתי רצויים, שבהם יעמוד האזרח חסר אונים וחסר הגנה, כשמטרת החוק היא להגן עליו, וכשלשון החוק רחבה דיה לעשות כן."

המסקנה העולה מפסיקתו של בית המשפט העליון היא: על-אף שלא נקבע בתקנות מהו "ריח חזק" או "ריח בלתי סביר", הרי שבית המשפט יכול לקבוע זאת על סמך הראיות שמובאות בפניו ולפי מבחן ה"אדם הסביר".

7 מטרות חוק תובענות ייצוגיות

סעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, מגדיר את מטרותיו, כדלקמן:

"מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות, לשם שיפור ההגנה על זכויות, ובכך לקדם בפרט את אלה:

(1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;

(2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;

(3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;

(4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות."

8 עמידת הבקשה וכתב התביעה במבחני החוק

א. בית המשפט העליון חזר[9] על העקרון הכללי בתביעות ייצוגיות, לפיו:

הסמכויות הרחבות שהוקנו לבית משפט הדן בבקשה לאישור תובענה כייצוגית מצביעות על מגמתו של החוק שלא להציב מכשולים דיוניים או אחרים בפני התובעים הייצוגי הפוטנציאלי במקרים בהם, על פני הדברים, מהווה התובענה הייצוגית את הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקות שבין הצדדים. זאת, בשים

[9] עא 2718/09 "גדיש" קרנות גמולים בע"מ נ' אלסינט בע"מ [פורסם בנבו] (28.5.2012)

לב לאינטרס הציבורי שאותו משרת ההליך הייצוגי. ... לפיכך, הקפדה עם התובעים הייצוגי הפוטנציאלי עלולה לשבש את מטרות החקיקה. אכן, "אין זה מתפקידו של בית המשפט לגבש עילות תביעה בעבור התובעים" (פסקה 40 להחלטתו של בית המשפט קמא). אולם, מקום בו סבור בית המשפט כי מבחינה מהותית הצביע התובעים הייצוגי הפוטנציאלי על עילות שמן הראוי לבררן במסגרת הליך ייצוגי, ראוי כי ישקול את האפשרות להתגבר על הקשיים שמעוררת התובענה במישור תנאי הסף לאישורה כייצוגית, באמצעות שימוש בסמכויות שהקנה לו המחוקק.

התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט, המשותפות לכלל חברי הקבוצות

ב. הן עובדתית והן משפטית, עילות התביעה בתביעה דנן, הינן מהותיות, בנוגען, בין היתר, בזכויות יסוד של הפרט, כולל הזכות לאיכות חיים סבירה, ללא מפגעים.

ג. הכרעה בדרך של תובענה ייצוגית, עקב יצירת מפגע סביבתי והשלכותיו, היא הוגנת, במיוחד נוכח המעמד אשר ניתן כיום ל**זכותו של אדם לחיות בסביבת מגורים ראויה.**

ראה **<u>בג"צ 4128/02 אדם טבע ודין אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' ראש-ממשלת ישראל</u>** [10] , שם נקבע כי:

האדם המודרני לא יוכל לחיות את חייו בחברתו אם לאינטרסים של איכות הסביבה תינתן עדיפות מוחלטת, אך באותה מידה הוא לא יוכל לחיות את חייו בחברתו אם האינטרסים של איכות הסביבה לא יובאו בחשבון. נדרש איזון עדין בין הצרכים המתנגשים. אי אפשר רק עם איכות הסביבה, אך אי אפשר בלעדיה. "יש צורך בראייה כוללת של השיקולים והאינטרסים" (השופט אור <u>בבג"צ 594/89</u> מועצה אזורית ערבה תיכונה נ' המועצה הארצית לתיכנון ולבנייה [4], בעמ' 563). יש הכרח בתכנון "צופה פני עתיד, ועם זאת ישרת כהלכה גם את צורכי ההווה, הנתונים, כשלעצמם, לתהליך מתמיד של שינוי" (השופט מצא <u>בבג"צ 1636/92</u> העמותה לשמירת איכות החיים והסביבה ברמת-אביב נ' הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז תל-אביב [5], בעמ' 586.

ד. וכן ראה **<u>עמ"נ (מחוזי ת"א) 318/07 טיוטו ואח' נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה בראשון לציון ואח'</u>** [11]:

"סבורני, כי הגיעה העת להכיר בזכות אדם לחיות בסביבה ראויה. רווחתו ואיכות חייו של הפרט תלויה במידה לא מבוטלת באיכות הסביבה בה הוא

---

[10] פ"ד נח (3) 503, בעמ' 513-514

[11] פורסם באתר "נבו", מיום 16.8.2010, בפיסקה 5 של פסק הדין

חי. ייתכן כי בחלק מהמקרים ניתן יהיה לראות בזכות לאיכות הסביבה זכות הנגזרת מהזכות לחיים, באחרים מהזכות לקיום מינימאלי בכבוד (רע"א 4905/98 גמזו נ' ישעיהו), [פורסם בנבו]. במקרים שאינם עולים כדי פגיעות אלו, עדיין ניתן להכיר בכך כזכות ברמה חוקית שאינה על חוקית, בפרשנות של חקיקה, כגון חוק התכנון והבנייה. על כן כאשר ממשיכים בדיון, יש לזכור את זכותם של המערערים לחיים בסביבה ראויה ואת השאיפה לצדק סביבתי."

ה. וכאמור, התובענה דנן מעוררת סוגיה המשותפת כאמור לכלל חברי הקבוצות אשר סבלו מהשלכות זיהום האויר, ממטרדי ריח ומהשלכות הוראות הרשויות עקב הדליפה והאירוע שיצא מתחומי המשיבה.

סיכויי ההצלחה של התביעה גבוהים

ו. סיכויי ההצלחה של התביעה הינם גבוהים ובוודאי שהינם למעלה מסבירים, לאור לשונו הברורה של החוק והפסיקה שדנה במקרים דומים **ולאור האסמכתאות התומכות בבקשה, שרובן הוצאו ע"י גורמים מקצועיים בתחום הסביבה**.

ז. פסיקת בית המשפט העליון [12], קובעת בסוגיית מידת נטל הראיה, בשלב אישור התובענה כייצוגית, כי:

אשר על כן, ברי כי תכלית החוק היא להורות לבית המשפט לבצע בחינה מקדמית של סיכויי התובענה לשם הגנה מידתית על זכויות הנתבעים. לעניין זה, די לו לבית המשפט לעקוב בדקדקנות אחר לשון המחוקק ולראות האם קיימת "אפשרות סבירה" להכרעה לטובת קבוצת התובעים; הא, ותו לא. החמרת התנאים לאישור תובענה כייצוגית, ובירור רוב רובה של התביעה כבר בשלב אישור התובענה כייצוגית, חורגת מהאיזון שקבע המחוקק, ועל כן היא אינה ראויה. נוסף על כך, דיון שמתבצע באופן זה אינו יעיל, מכיוון שנוצרת כפילות בין הדיון בגוף התובענה לבין הדיון בבקשת האישור; חוסר היעילות הטמון בכפילות זו גדל מקום בו פונים הצדדים פעמיים לערכאת הערעור. יפים לענין זה דברי הנשיא א' ברק: "אין להפוך את הפרוזדור למשכן קבע. הליך האישור צריך להיות רציני ויעיל. אסור לו, להליך זה, להוות גורם המצנן תובעים ראויים מלהגיש תביעה ייצוגית" (רע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט(5) 774, 787 (1996)). עוד יש לציין כי בירור עיקר התובענה בשלב המקדמי, אף מסכל את מטרת החוק להגן על הנתבעים. כאשר ברור כי אישור התובענה כייצוגית שקול למעשה לקבלת התביעה, הפגיעה במוניטין של הנתבע והסיכון הרב לו הוא חשוף באים לידי ביטוי כבר כשהוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגדו.

תובענה יצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת דנא

[12] רעא 2128/09 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ. עמוסי [פורסם בנבו] (6.1.11)

ח. בעניין דנן, נראה כי נקל להגיע למסקנה כי התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ושל משפט, המשותפות לכלל חברי הקבוצות ובראשן, **זיהום האויר ברעל, סיכון אוכלוסיה**, **ומפגע שנגרמו מתחומי המשיבה והתוצאות הנובעות מהם, באשר לזכויות חברי הקבוצ**ות. כך גם ברי כי ישנה אפשרות, למעלה מסבירה, כי התובענה תוכרע לטובת חברי הקבוצות.

ט. עוד ברור כי היקפם של הנושאים המשותפים לחברי הקבוצות, במקרה דנן, הינו רב משמעותית מהיקף הנושאים הפרטניים, היחודיים לכל תת קבוצה ובלשון אחרת, ההיבט המשותף שבבירור התביעה, גדול משמעותית מן ההיבט האינדיווידואלי.

בדונו בסוגיה זו, נפסק ע"י בית המשפט בפרשת **הפניקס**, כי:

10. ... נוסח סעיף 8(א)(1) קובע שהתובענה הייצוגית נדרשת לעורר שאלות משותפות לכלל חברי הקבוצה. נוסחו של סעיף זה אינו דורש כי משקלן של השאלות המשותפות לחברי הקבוצה יהיה גבוה ממשקלן של השאלות האינדיבידואליות, אלא די בכך שקיימות שאלות משותפות כלשהן. ...

18. מקרה טיפוסי בו תובענה ייצוגית צפויה להיות הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת הוא מקרה שבו הסעד המגיע לכל אחד מחברי הקבוצה אינו גבוה מספיק בכדי להצדיק הגשת תביעה אישית. ... במקרים כאלו, תובענה ייצוגית אינה רק הדרך היעילה ביותר לדיון בנושא, אלא היא ככל הנראה גם הדרך היחידה שבה יזכה עניינם של חברי הקבוצה לבירור משפטי. ואולם, גם כאשר סכום התובענה מאפשר הגשת תביעות אינדיבידואליות, יתכן בהחלט שתובענה ייצוגית תהיה הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה בנושא. ...
19. אחד השיקולים המרכזיים בבחינת יעילות והגינות השימוש בתובענה ייצוגית הוא המידה שבה ההכרעה בשאלות המשותפות לכלל חברי קבוצת התובעים תסייע לפתרון הסכסוך האינדיבידואלי שבין כל אחד מהם לבין הנתבע.

י. בהתייחסו למידת האחידות הנדרשת בין חברי הקבוצה, מציין קלמנט [13], כי:

... מובן שבכל תובענה ייצוגית תיתכנה שאלות שאינן משותפות לכל חברי הקבוצה המיוצגת. בדרך כלל תהיינה השאלות המשותפות קשורות לאחריותו של הנתבע, ואילו הסעדים הנתבעים על ידי כל אחד מהתובעים יהיו שונים. לכן ברור כי השונות בסעדים אינה יכולה, כשלעצמה, לעמוד בדרכה של התובענה לאישור כייצוגית. על בית המשפט לבחון אם היתרון בניהול תובענה ייצוגית בשאלות המשותפות, עולה על החיסרון הנובע מהשונות בין התובעים בשאלות אחרות.

[13] א. קלמנט, קווים מנחים לפרשנות חוק תובענות יצוגיות, התשס"ו- 2006, הפרקליט מט תשס"ז, 130, 141

שאלה זו צריכה להיות מוכרעת במסגרת התנאי שהתובענה תהיה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת הנדונה.

וראה אף הפסיקה בענין גדיש [14], לפיה:

על פי לשון החוק, השאלות המשותפות לחברי הקבוצה צריכות להיות "מהותיות". הפסיקה פרשה את התנאי האמור כמבחן יחסי שבמסגרתו בוחן בית המשפט הדן בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, את היקף הנושאים הפרטניים שמעוררת התביעה לעומת הנושאים המשותפים לחברי הקבוצה. קריטריונים ברורים להכרעה בשאלה מהי מידת האחידות שצריכה לשרור בין חברי הקבוצה, ומנגד, מהי מידת הגיוון בין החברים אשר עודנה "נסבלת" בגדרי התובענה הייצוגית – טרם התגבשו בפסיקתנו (ראו: עניין רזניק, פסקאות 25-27 וההפניות המופיעות שם). מכל מקום, נפסק, כי בטרם ידחה בית משפט בקשה לאישור תובענה כייצוגית בשל היעדר הומוגניות בין חברי הקבוצה, מן הראוי כי יידרש לאפשרות להכשיר את התובענה לבירור בהליך ייצוגי באמצעות שימוש בפתרונות המופיעים בחוק, כגון: הסמכות לפצל את הקבוצה לתתי-קבוצות (סעיף 10(ג)), האפשרות לתת פסק דין הצהרתי שבו תוכרענה השאלות המשותפות לחברי הקבוצה תוך הותרת השאלות הפרטניות להליכים אחרים, והסמכות לתת הוראות באשר להוכחת הזכאות לסעד על ידי חברי הקבוצה השונים (סעיף 20(א)-(ג) לחוק) (ראו: עניין רזניק, בפסקה 27).

וכן ראה בענין זה, החלטת בית המשפט לענייניים מינהליים בתל אביב [15], לפיה:

המשיבה טוענות כי קיימות שאלות שאינן משותפות לכל חברי הקבוצה, ביחס לתקופות ההחזקה בנכס ולסיווג חשבון הארנונה. עוד טוענת העירייה כי בבניינים מסויימים קיים רק מד כללי המודד את הצריכה המשותפת בלבד, כך שזו מחולקת בין כל הדיירים ומשקפת את הצריכה הפרטית. שאלות אלו הינן משניות לשאלות העיקריות המשותפות לכלל חברי הקבוצה. ככל שקיימת שאלה עובדתית משנית המיוחדת לחלק מחברי הקבוצה, ניתן לבררה בשלב האינדיווידואלי, במסגרת בירור סכום ההשבה לו זכאי כל חבר בקבוצה. בהקשר זה נפסק ברע"א 8332/96 שמש נ' רייכרט, פ"ד נה(5) 276, בפסקה 15 לפסק דינה של כב' השופטת שטרסברג-כהן:

"אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת המבקשים. דרישה של זהות מוחלטת בכל השאלות הטעונות הכרעה, עובדתיות כמשפטיות, תסכל את תכלית התובענה הייצוגית ותהפוך את השימוש בה למשימה בלתי

---

[14] עא 2718/09 "גדיש" קרנות גמולים בע"מ נ' אלסינט בע"מ [פורסם בנבו] (28.5.2012)

[15] תמ (ת"א) 106-08 יהודה רסלר בע"מ, חברת עורכי דין נ' עירית תל-אביב יפו [פורסם בנבו] (18.3.10)

אפשרית. לפיכך, יש לאמץ גישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות, העומדות במוקד הדיון, תהיינה משותפות לחברי הקבוצה, ואין נפקא מינא אם מתקיים שוני בשאלה משנית זו או אחרת".

בדומה נקבע ברע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט(5) 774, בפסקה 12 לפסק דינו של כב' הנשיא א' ברק:

"אין כל צורך שכל השאלות המתעוררות ביחס לקבוצה תהיינה משותפות. די בכך שהיסוד המשותף מהווה מרכיב מהותי בהתדיינות. אם יש לאחד מהקבוצה עניין שהוא מיוחד לו – כגון נזק מיוחד – ניתן לבררו בשלב האינדיווידואלי, אשר יבוא לאחר סיום השלב הקבוצתי, ולאחר שנקבעה בו שאלת האחריות של הנתבעים".

ראו גם ע"א 1977/97 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נה(4) 585; ודברי כב' השופטת רות רונן בתא (ת"א) 1694/07 שגית פן (בן מרגי) נ' רכבת ישראל בע"מ [פורסם בנבו] (ניתן ביום 18.9.08):

"חוק תביעות ייצוגיות קובע כי תנאי לאישורה של תביעה כתביעה ייצוגית, הוא כי התובענה מעוררת שאלות משותפות של עובדה או משפט בין חברי הקבוצה (ר' ס' 8(א) (1) לחוק). כלומר, לצורך אישור התביעה כייצוגית, אין הכרח כי יהיו שאלות משותפות הן של עובדה והן של משפט – די בשאלות משותפות באחד מהם....

אכן, ביחס לחלק מרכיבי התביעה, קיימת שונות בין חברי הקבוצה. לכל אחד מחברי הקבוצה נגרמו נזקים ישירים ועקיפים שונים. יחד עם זאת, מחוקק חוק תובענות ייצוגיות היה ער לאפשרות כזו, בה קיימות שאלות משפטיות או עובדתיות משותפות לכול חברי הקבוצה – אך קיימות במקביל גם שאלות נפרדות ביחס לחברים בקבוצה. לכן חוקק ס' 20 לחוק... .

ולמעלה מן הנדרש, יוזכר כי סעיף 10(א) לחוק תובענות יצוגיות, קובע כי בסמכות בית המשפט "**להגדיר תת-קבוצה, אם מצא שלגבי חלק מחברי הקבוצה מתעוררות שאלות של עובדה או משפט, אשר אינן משותפות לכלל חברי הקבוצה**", על אף שכפי שפורט לעיל, בקשת המבקש מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה והוא הדין בסעדים המבוקשים לגבי כל חברי הקבוצה, שהינם משותפים עד זהים לגמרי, מהותית.

יא. אי אישור התביעה כייצוגית, כמבוקש, יגרום בוודאות לכך שהחוטא יצא נשכר, באשר הרוב המכריע של חברי הקבוצות, ימנע מהגשת תביעות פרטניות הן עקב יחסי "**העלות – העדר תועלת**" הקיצוניים והן עקב העדר הרצון להתעמת כאזרח פרטי, המוגבל באמצעיו, מול גוף עתיר תקציבים ויכולת לשכור שירותים משפטיים, כמשיבה.

יב. לאור האמור, ברור כי שאלות משותפות אלה, בין כל חברי הקבוצות, ראויות להיות נדונות יחדיו, בתובענה אחת.

קיים יסוד סביר להניח כי המבקש ובא כוחו מייצגים בדרך הולמת את עניינם של כל הנמנים בקבוצות

יג. ברור כי קיים יסוד סביר להניח שהמבקש הינו "**תובע ראוי**", בהיותו מייצג בתום לב ובדרך הולמת, את עניינו, כמו גם עניינם של שאר חברי הקבוצות, שאף הם סבלו סבל ממשי מהאירוע.

יד. משרד ב"כ המבקש, כשיר לייצג בדרך הולמת את עניין המבקש ואת עניינם של חברי הקבוצות בכלל. יצוין כי משרד ב"כ המבקש, הינו אחד המשרדים הבודדים בישראל שהתמחותם הינה מטרדים סביבתיים, זיהומי אויר, קרקע ומים, בהיבט של תביעות ייצוגיות, ופעיל באיזורי הזיהום במפרץ חיפה והצפון. ב"כ המבקש שימש כחלק מצוות התביעה בבקשות אישור תובענות ייצוגיות בהליכים שהביאו ויביאו להישגים משמעותיים ותועלת לציבור בתחומי המפגעים הסביבתיים. בין ההליכים, ניתן למנות את ההליכים הבאים:

בקשת האישור שנוהלה נגד מפעל "פזקר", אשר התחייב במסגרת פשרה להשקיע סך של **4.5 מליון** ₪ במעבר לייצור בעזרת אנרגיית גז טבעי שימנע זיהום אויר עתידי, וכן תרם סך של 200,000 ₪ לפרויקטים סביבתיים במועצות סמוכות. ראה פסק דין בדבר אישור הסדר פשרה מיום 14.12.2014 בת"צ (מחוזי נצרת) 18302-12-12 שמיר נגד פזקר.

כמו כן, ראה גם ת"צ (מחוזי נצרת) 19368-10-12 אתר נגד מכון פסדים העמק (1994) שותפות מוגבלת, במסגרתו מפעל שגרם למפגע ריח התחייב לפצות את הציבור בעיר הסמוכה ב- 500,000 ₪ באמצעות תרומה לעירייה לביצוע פרויקטים סביבתיים בעיר.

תיקים נוספים שניהל ב"כ המבקש הביאו להישגים דומים גם ב- ת"צ (מחוזי נצרת) 55990-01-13 סמיר נסאר נגד תעשיות אבן וסיד, ת"צ (מחוזי חיפה) 56476-11-14 גז ואח' נגד א.ע. ביואקולוגיה בע"מ, ת"צ (מחוזי חיפה) 30598-09-14 מכבי נגד שרפי כרמל ו- ת"צ (מחוזי חיפה) ועוד.

טו. כל ההדגשות ו/או ההבלטות שהובאו בציטוטים המובאים במסמך זה ובנספחיו אינן במקור אלא אם הכתב אחרת.

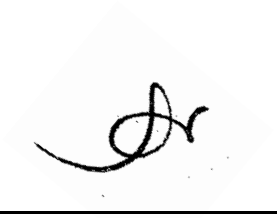
טז. במסגרת בירור בקשת האישור והתובענה, יתבקש בית המשפט להורות על זימונם לעדות של הגורמים הרלוונטים אשר ערכו את המסמכים המצ"ב וכל גורם רלוונטי אחר, שכן המדובר בעדים בלתי תלויים אשר אינם בשליטת המבקש.

9. <u>סיכום</u>

א. לבית המשפט הנכבד הסמכות המקומית והעניינית לדון בבקשת האישור ובתובענה, ככל ותאושר, לאור מקום האירוע וגובה התביעה המצטבר.

ב. בקשה זו נתמכת בתצהיר המבקש.

ג. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להיעתר לבקשה ולהורות כמבוקש בה, על ניהול התובענה כתובענה ייצוגית, להורות על פיצוי הקבוצות כמפורט לעיל, להורות בצו עשה על הנתבעת להציג תחקיר של האירוע ולנקוט כל פעולה למיגור סיכויי הישנות האירוע, ולחייב את המשיבה בתשלום גמול למבקש וכן שכר טירחה לעורך דינה, על פי שקול דעתו ובהתאם לקריטריונים הקבועים בסעיפים 22 ו- 23 לחוק התובענות.



גולן נפתלי, עו"ד
ב"כ המבקש

נספח א'

יומן אירועים המועצה האזורית תמר

המועצה האזורית תמר
ים המלח

יומן אירועים – מועצה אזורית תמר – אירוע דליפת ברום ממיכל איזוטנק 15.6.18

סידר	תאריך ושעת קבלת האירוע	מוסר ההודעה	טלפון	האירוע	הועבר לטיפול	סטאטוס טיפול	אישור סגירת האירוע
1	15.6.18, 10:49	דרור סיני	0507935505	האם ידוע על חסימות כביש 90 עקב אירוע ברום במי"ה			
	10:49	אילה גובר		איילה אברהמי גובר מעדכנת את ראש המועצה שהתגלה חור באיזוטנק ובשל זה האירוע תחת שליטה והיא תעדכן בפעולות שיש לעשות.			
2	10:50	איילה זגורי		פנייה ליאיר וקנין מי"ה לקבלת ת"מצ			
3	10:52	איילה זגורי		פנייה לאילה גובר יח"ס לקבלת ת"מצ. התקבלה בוואצאפ ת"מצ בשעה 10:57	נמסר ע"י אילה גובר כי היא מסרה הודעה לסיון ולבני. אורלי מילר – יח"ס		
4	10:46	איילה זגורי		הודעה במינהלת מטה החירום על אירוע דליפת ברום מברז איזוטנק. אין הנחיות מיוחדות לאוכלוסייה.			
	11:18	יאיר וקנין		מוסר ת"מצ בוואצאפ על דליפת ברום קלה מברז איזוטנק. צוות מקצועי בדרך למקום עם כב"ה. כביש 90 נחסם לתנועה.			
	11:18	דב ליטבינוף		מעדכן על האירוע ומבקש להוציא הודעה לתושבים בדבר האירוע.	סיון		
	11:22	גיא חיון – מת"ח ערד		מעדכן בדבר האירוע וחסימות כביש 90 בסמוך למי"ה. הוצאה הודעה לתושבים על חסימת הכבישים	סיון		
	11:23	דב		הודעה לתקשורת	עופרה		

המועצה האזורית תמר
ים המלח

סודר	תאריך ושעת קבלת האירוע	מוסר ההודעה	טלפון	האירוע	הועבר לטיפול	סטאטוס טיפול	אישור סגירת האירוע
	11:30	איילה זגורי		הודעות לתושבי הכיכר בדבר חסימת כבישים לצורך הפיכת האיזוטנק. אין הנחיות מיוחדות בשלב זה להתמגנות.	סיון	הודעה הוצאה בשעה 11:51.	
	11:31	אורלי מילר		ישנו אירוע. ענן ברום גדול נע לעבר כביש 90. מתבצע ניטור על הגדרות אין חשש להגעה ליישובי הכיכר מאחר והרוח היא צפון מזרחית			
	11:45	עופרה גזית		נוסחה הודעה למדיה – בהתייעצות עם דב הוחלט לא להוציאה מאחר ודוברות המשטרה הוציאה הודעה.			
	12:07	גיא חיון		חסימה מבוצעת גם בצומת הערבה.			
	12:13	גיא חיון		מבקש להוציא הודעה לתושבי הכיכר על הסתגרות בבתים.	סיון. התושבים נתבקשו לאסוף את ילדיהם מהגנים.		
	12:14	דב ליטבינוף		מבקש שהרבש"צים יעברו ביישובים עם הרכבים ויכריזו על הסתגרות בבתים כולל בשטחים החלקאיים	עידן זילברשטיין ויואל אבן		
	12:47	איילה זגורי		מפעילה את גלית הרמן לטובת הוצאת הנחיות לעובדים הזרים לצורך הסתגרות.	אתראי תאילנדיים ביישובים		
	12:48	איילה גובר		הפיכת האיזוטנק בוצעה בהצלחה.			

נווה זוהר, ד.נ. ים המלח מיקוד 8691000 | טל: 08-6688888 פקס: 08-6584150



סוג	תאריך ושעת קבלת האירוע	מוסר ההודעה	טלפון	האירוע	הועבר לטיפול	סטאטוס טיפול	אישור סגירת האירוע
	13:18	תושבים		מתלוננים על כך שלא מאפשרים מעבר בצומת הערבה	גיא חיון		
	13:59	דב		האירוע לקראת סיום			
	14:00	אילה גובר		הכביש לא ייפתח עד לריקון המיכל.			
	14:01	איילה זגורי		ביצוע הערכת מצב עם מת"ח ערד לפתיחת צומת הערבה לתושבים.			
	14:04	גיא חיון		בוצע ניטור ע"י כב"ה מהמפעל לצומת הערבה ניתן לפתוח החסימה ומעבר תושבים ליישובי הכיכר. מיישובי הכיכר לכיוון נווה זוהר עדיין סגור.			
	14:10	בני		הודעה לתושבים על יציאה מהבתים ולשטחים החלקאיים.	סיון		
	14:12	נועה מפקע"ר		האם הוצאה הודעה לתושבים והאם נדרש סיוע.	לא נדרש סיוע.	לא נדרש	
	14:25	עופר נפת אילת		מבקש עדכון לגבי האירוע ואם נדרש סיוע.	לא נדרש סיוע קיבל עדכון.	לא נדרש	
	14:32	;גיא חיון		רק צומת הערבה נפתחה לתנועה			
	14:41	אילה גובר		האירוע הסתיים. יש להגביר ערנות כל הכבישים נפתחו. הודעה לתושבים	סיון		
	14:47	אילה גובר		התארגנות להעברת תכולת האיזוטנק למיכל חלופי.			

נווה זוהר, ד.נ. ים המלח מיקוד 8691000 | טל: 08-6688888 פקס: 08-6584150

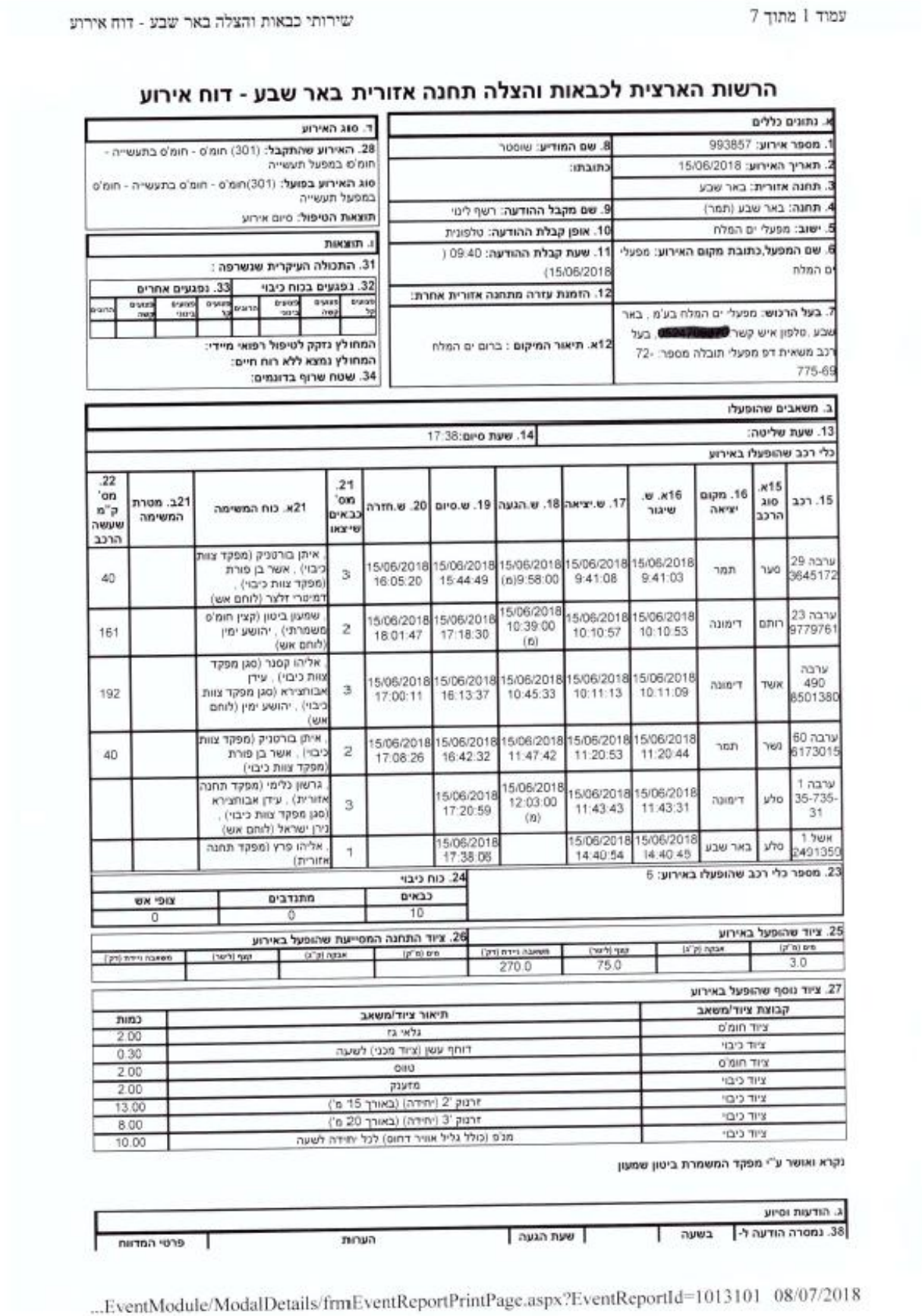
המועצה האזורית תמר
ים המלח

סודר	תאריך ושעת קבלת האירוע	מוסר ההודעה	טלפון	האירוע	הועבר לטיפול	סטאטוס טיפול	אישור סגירת האירוע
	15:09	אילה גובר		החלה ההעברה לאיזוטנק החלופי			
	16:39	אילה גובר		הסתיים ריקון האיזוטנק הפגוע גמר אירוע.			16:45.

נווה זוהר ד.נ. ים המלח מיקוד 8491000 | טל: 08-6688888 פקס: 08-6584150

נספח ב'

דוח אירוע מרשות כבאות והצלה



עמוד 1 מתוך 7 עירותי כבאות והצלה באר שבע - דוח אירוע

הרשות הארצית לכבאות והצלה תחנה אזורית באר שבע - דוח אירוע

א. נתונים כללים

1. מספר אירוע: 993857	8. שם המודיע: שופטר
2. תאריך האירוע: 15/06/2018	כתובתו:
3. תחנה אזורית: באר שבע	
4. תחנה: באר שבע (תמר)	9. שם מקבל ההודעה: רשף לינוי
5. ישוב: מפעלי ים המלח	10. אופן קבלת ההודעה: טלפונית
6. שם המפעל,כתובת מקום האירוע: מפעלי ים המלח	11. שעת קבלת ההודעה: 09:40 (15/06/2018)
	12. הזמנת עזרה מתחנה אזורית אחרת:
7. בעל הרכוש: מפעלי ים המלח בע"מ , באר שבע ,טלפון איש קשר [redacted], בעל רכב משאית דס מפעלי תובלה מספר: 72-775-69	12א. תיאור המיקום : ברום ים המלח

ד. סוג האירוע

28. האירוע שהתקבל: (301) חומ"ס - חומ"ס בתעשייה - חומ"ס במפעל תעשייה

סוג האירוע בפועל: (301)חומ"ס - חומ"ס בתעשייה - חומ"ס במפעל תעשייה

תוצאות הטיפול: סיום אירוע

ו. תוצאות

31. התכולה העיקרית שנשרפה :

32. נפגעים בכוח כיבוי				33. נפגעים אחרים				
מהנים קל	מהנים קשה	מהנים בינוני	מהנים קל	הרוגים	מהנים בינוני	מהנים קשה	מהנים קל	הרוגים

המחולץ נזקק לטיפול רפואי מיידי:

המחולץ נמצא ללא רוח חיים:

34. שטח שרוף בדונמים:

ב. משאבים שהופעלו

13. שעת שליטה: 14. שעת סיום:17:38

כלי רכב שהופעלו באירוע

15. רכב	15א. סוג הרכב	16. מקום יציאה	16א. ש. שיגור	17. ש.יציאה	18. ש.הגעה	19. ש.סיום	20. ש.חזרה	21. מס' כבאים שיצאו	21א. כוח המשימה	21ב. מטרת המשימה	22. מס' ק"מ שעשה הרכב
ערבה 29 3645172	מער	תמר	15/06/2018 9:41:03	15/06/2018 9:41:08	15/06/2018 9:58:00(מ)	15/06/2018 15:44:49	15/06/2018 16:05:20	3	, איתן בורסניק (מפקד צוות כיבוי) , אשר בן פורת (מפקד צוות כיבוי) , דמיטרי זלצר (לוחם אש)		40
ערבה 23 9779761	רותם	דימונה	15/06/2018 10:10:53	15/06/2018 10:10:57	15/06/2018 10:39:00 (מ)	15/06/2018 17:18:30	15/06/2018 18:01:47	2	, שמעון ביטון (קצין חומ"ס משמרתי) , יהושע ימין (לוחם אש)		161
ערבה 490 8501380	אשד	דימונה	15/06/2018 10:11:09	15/06/2018 10:11:13	15/06/2018 10:45:33	15/06/2018 16:13:37	15/06/2018 17:00:11	3	, אליהו קסנר (סגן מפקד צוות כיבוי) , עידן אבוחצירא (סגן מפקד צוות כיבוי) , יהושע ימין (לוחם אש)		192
ערבה 60 6173015	משר	תמר	15/06/2018 11:20:44	15/06/2018 11:20:53	15/06/2018 11:47:42	15/06/2018 16:42:32	15/06/2018 17:08:26	2	, איתן בורסניק (מפקד צוות כיבוי) , אשר בן פורת (מפקד צוות כיבוי)		40
ערבה 1 35-735-31	סלע	דימונה	15/06/2018 11:43:31	15/06/2018 11:43:43	15/06/2018 12:03:00 (מ)	15/06/2018 17:20:59		3	, גרשון כלימי (מפקד תחנה אזורית) , עידן אבוחצירא (סגן מפקד צוות כיבוי) , נרן ישראל (לוחם אש)		
אשל 1 2491350	סלע	באר שבע	15/06/2018 14:40:45	15/06/2018 14:40:54		15/06/2018 17:38:06		1	, אליהו פרץ (מפקד תחנה אזורית)		

23. מספר כלי רכב שהופעלו באירוע: 6

24. כוח כיבוי

כבאים	מתנדבים	צופי אש
10	0	0

25. ציוד שהופעל באירוע

מים (מ"ק)	אבקה (ק"ג)	קצף (ליטר)	משאבה נידדת (דק')
3.0		75.0	270.0

26. ציוד התחנה המסייעת שהופעל באירוע

מים (מ"ק)	אבקה (ק"ג)	קצף (ליטר)	משאבה נידדת (דק')

27. ציוד נוסף שהופעל באירוע

קבוצת ציוד/משאב	תיאור ציוד/משאב	כמות
ציוד חומ"ס	גלאי גז	2.00
ציוד כיבוי	דוחף עשן (ציוד מכני) לשעה	0.30
ציוד חומ"ס	טווס	2.00
ציוד כיבוי	מדענק	2.00
ציוד כיבוי	זרנוק 2" (יחידה) (באורך 15 מ')	13.00
ציוד כיבוי	זרנוק 3" (יחידה) (באורך 20 מ')	8.00
ציוד כיבוי	מנ"מ (כולל גלייל אוויר דחוס) לכל יחידה לשעה	10.00

נקרא ואושר ע"י מפקד המשמרת ביטון שמעון

ג. הודעות וסיום

38. נמסרה הודעה ל-	בשעה		שעת הגעה	הערות	פרטי המדווח

			מקבל ההודעה		
דובר תחנה אזורית	15/06/2018 09:52			נשלח עדכון בהודעה	לינוי רשף
חברת חשמל	15/06/2018 09:49				לינוי רשף
מד"א	15/06/2018 09:49		לינוי		לינוי רשף
מוקד הסביבה	15/06/2018 09:41		אושרי		אורן
ממונה חומ"ס					לינוי רשף
מפקד / סגן מפקד תחנה אזורית	15/06/2018 09:49		גרשון		לינוי רשף
מפקד מחוז	15/06/2018 09:52		אלי פרץ	נשלח עדכון בהודעה	לינוי רשף
מרד"מ מחוזי	15/06/2018 09:52		ג'ני		לינוי רשף
משטרה	15/06/2018 09:43		מריה		לינוי רשף
משל"ט ארצי (נציבות כב"ה)	15/06/2018 09:45		לירון	הועלתה בקשה למטאורולוגיה.	ג'ני חן
קצין חומ"ס מחוזי	15/06/2010 09:53		ו וווו'שמעון ביטון		לינוי רשף
קצין חומ"ס מרחבי			רווה \ שמעון		לינוי רשף
רמ"ד הערכת סיכונים מחוזי	15/06/2018 09:55		רועי צוקרמן		ג'ני חן
רמ"ד מבצעים	15/06/2018 09:53		יובל		לינוי רשף
רשות מקומית / מ"א					לינוי רשף
	15/06/2018 09:41		לינוי	נייד שלו [redacted] מדווח על דליפת חומר ברום מאיזוטנק בחלק התחתון בזמן העלאה למשלוח אין נפגעים צוות 1 יוצא לבדיקה	ראש מערכת בטיחות של המפעל 052
	15/06/2018 09:51		לינוי	האירוע בשליטה של מפעל צוות 1 יצא לבדיקה עליהם גלאי ניטור	שמעון
מרד"מ מחוזי	15/06/2018 09:51		ג'ני	דרישה למטאורולוגיה	לינוי רשף (סמב"צ)
	15/06/2018 09:58		לינוי	ממתינים למלווה בשער הוא בדרך	29
מרד"מ מחוזי	15/06/2018 09:59			הודעה נמסרה למנה מחוז דרום.	ג'ני חן (סמב"צ)
	15/06/2018 10:00		לינוי	מלוים אותנו עכשיו	29
משל"ט ארצי (נציבות כב"ה)	15/06/2018 09:59		לירון	רוח דרום מערבית, 2 מטר לשניה, 31 מעלות, 28% לחות. בשעתיים הקרובות הטמפ תעלה ל35 מעלות	מטאורולוגיה
	15/06/2018 10:04			שוחחתי עם אלעד אברמוביץ א. משמרת ואבטחה [redacted] אומר שהאירוע בשליטה אין ערכים בגלאים שלהם. ממתינים לדיווח של הצוות שלנו	שמעון ביטון
	15/06/2018 10:00		לינוי	אנחנו ממתינים לאיש מקצוע שיגיע ויביא לנו תשובות לאיש הביטחון אין תשובות לתת לנו	29
	15/06/2018 10:11		לינוי	אני יוצא למקום עם עגלת חומס עקב חוסר במתן תשובות גם אשד יוצא עם ימין למקום	23
	15/06/2018 10:12			יש ליצור קשר עם אלעד שיתבור לכבאים שלנו	23
	15/06/2018 10:13			שוחחתי עם אלעד הוא ישלח צוות שיתבור לכבאים שלנו	לינוי רשף (סמב"צ)
	15/06/2018 10:15		לינוי	חבר אלינו את אנשים הביאו לנו דוח שיש עדין אירוע יש עננה במקום . אנחנו בדרך לאנשים המקצועיים לא חבראלינו מישהו עם מידע ... אנחנו מזהים עננה ויש דליפה מהחלק התחתון באיזוטנק	29
	15/06/2018 10:17		לינוי	לאחר שיחה עם אלעד א אבטחה: אין גלאים על גדר המפעל צוות המפעל מבצע איטום כרגע ... יש לזרז משטרה	29
משטרה	15/06/2018 10:18			דירוז	לינוי רשף (סמב"צ)
	15/06/2018 10:21		לינוי	אני בהאזנה	צוקרמן
קבוצת דיווח פנימית	15/06/2018 10:23		חובר'אלי פרץ'יובל		לינוי רשף (סמב"צ)
	15/06/2018 10:24		לינוי	אני נכנס לשטח ללא קליטה לקחתי איתי עוד גלאי ואני עם עגלת חומס	23
	15/06/2018 10:25		לינוי	יש שם עננה קטנה אני ממשיך לדלות מידע אודות האירוע . אנחנו עומדים במק"ל זה אירוע לכל דבר .	23
	15/06/2018 10:27		לינוי	כרגע יש כאן מנוף שעובד אני עתר להם עם מים	29

	15/06/2018 10:35	לינוי		אנשי המקום ביקשו נעשה שלהם סניקה של קצף	29
	15/06/2018 10:38	לינוי		גודל המיכל של איזוטנק הוא גודל ביטוי כרגע אין פרטים נוספים	29
	15/06/2018 10:39	לינוי		אני נמצא בשער המפע	23
	15/06/2018 10:47	לינוי		מחכים לשדכן מורידם אותנו למקום האירוע	23,490
	15/06/2018 10:48			בוצע תיקון לשעת הגעה של ערבה 23 לשעה שדיווח שהגיע לשער המפעל	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 10:52	לינוי		חברתי לאיל אנחו כרגע מבצעים הערכת סיכונים ראשונית . אני מבחין בעננה של ברום. אנחנו עושים תיחום הזירה. צוות של מהפעל מבצע עבודה עם מנוף . שמו גלאי מס 3 וגלאי ה' לאבטחה	23
קבוצת דיווח פנימית	15/06/2018 10:56	דובר, אלי ,יובל		עדכון	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 10:58	לינוי		העברנו את כל אנשי המפעל למקום בטוח . מבצעים ערכת מצב מחודשת	23
	15/06/2018 11:01	לינוי		כל הצוותים שפועלים בזירה ממוגנים נשימתית.	23
	15/06/2018 11:06	לינוי		חברתי למנהל המפעל עשינו הערכת מצב ראשונית מבצעים פעולות לעיצוב מצב בעזרת אעגו ו צוף מים טווסים ותותח גזרה . גלאים הופעלו לבטיחות הלוחמים מדובר באיזוטנק 17 טון , מס אום 17444. ביצענו בידוד הזירה , אין נפגעים או לכודים . כרגע מאפשרים לנהג מנוף להפוך את האיזוטנק ע'מ לבצע אטימה שלו .	23
קצין חומ'ס מחוזי	15/06/2018 11:26	ליאת		קיבלה עדכון	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 11:28	ליאת		אנחנו מתחילים פעולות הפיכת איזוטנק ע'י מוף וכנראה נעשה אטימה בחלק התחתון . כרגע הגיע מנוף שעושה פעולות הפיכה של האיזוטנק	23
	15/06/2018 11:34	לינוי		צוות חירום המפעלי מבצע ניטרול של ענן ע'י אמוניה	23
	15/06/2018 11:41			רען חומס ארצי והערכת סיכונים ארצי מעודכנים	לירון טל (סמב'צ משל"ט ארצי)
	15/06/2018 11:47	לינוי		יש סגירה של כביש 90 .	גרשון
	15/06/2018 11:48	לינוי		עקב אירוע של דליפה ממיכלית איזוטנק יש מנוף . הכביש נסגר יש ערכים על הגדר	אור איכות הסביבה
	15/06/2018 11:50	לינוי		איתן בורטניק נשלח לבדוק גלאים על הגדר	גרשון
	15/06/2018 11:52	לינוי		בוייסו 2 לוחמים עידן אבוחצירה וגירן ישראל	גרשון
	15/06/2018 11:57	לינוי		גייסתי את ליאת . לגבי סגירת כביש אני ממתין למתח משטרת ערד לסגור את ציר הכביש מצומת ערבה עד נוו זוהר . נמדדו ערכים יש ערכים אנחנו כרגע בשלבים . איזוטנק הופכים ע'י מנופי אבי שנמצא במקום. גייסתי 2 לוחמים לדימונה אני אוסף אותם עם הרכב שלי.	ערבה 1
	15/06/2018 12:03	לינוי		הכביש נסגר מצומת ערבה עד נווה זוהר - כביש 90 . בשקיעה דליפה של חומר על הגדר ועל הכביש יש ערכים . אנחנו לא לוקחים סיכונים כרגע מתעסקים בהפיכת איזוטנק	ערבה 1
	15/06/2018 12:05			איתן מרטיק עושה ניטור עם הגלאים כרגע	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 12:09			2ppm 1.8 נמצאו בגלאים	1 ערבה
	15/06/2018 12:10			הגלאי מראה 1.1 בממור למפעל מגנזיום . יש לחת נצ של 23	איתן
	15/06/2018 12:12	לינוי		אני מתחיל להתקדם לכיוון צפון לכיוון הברום . איפה שהחסימה הדרומית של המפעל יש 0.95	איתן
	15/06/2018 12:15			234880.32	23
	15/06/2018 12:15			549202.35	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 12:16	לינוי		איתן בדק יש ערכים משתנים שאופיין קופצים ל 6 ולכן יש חשיבות לכביש שיהיה סאטוריי	ערבה 1
	15/06/2018 12:20			הודעת פיקוד דרום (באר שבע) 09:40 - דליפת ברום מחלקו התחתון של איזוטנק 70 טון. הצוותים עובדים בשת'פ עם אנשי המפעל על מנת להפוך את האיזוטנק באמצעות מנוף ולעצור את הדליפה ולבצע אטימה. במפעלי ברום ים המלח. נכון לעכשיו הזירה מבודדת ללא נפגעים או לכודים. בעקבות האירוע כביש 90 נסגר בין צומת ערבה לנווה זוהר. סר'כ: סער, אשד, רותם ונשר. מפקד האירוע: גרשון כלימי מפקד תחנה . תדר האזנה:4920 . פרטים נוספים במידת הצורך. (לירון)	לירון טל (סמב'צ משל"ט ארצי)
		לינוי			גרשון

	15/06/2018 12:22			איתן בורטניק . שער ראשי 0. 35 ערכים. הוא ולך לצומת נאות הגיכר לראות מה ההשפעה שם	
	15/06/2018 12:29	לינוי		עשים הערכת מצב עם אילן, מבהל המפעל, ויוסי שסטר . ממשיכים בפעולות עיצוב המצב . איתן נמצא בכביש 90 עושה ניטור ע"י גלאים . אנחנו עושים פעולות הפיכה עם הממוף . בוצעה בדיקה שכל האנשים נמצאים בביטחה . נמסרה הודעה לכל המפעלים הסמוכים להישאר סגורים עם גלאים . ממשיכים בפעולות הפיכת איזוטנק . כרגע ערבה 60 מבצע רסס מים מעל האיזוטנק	שמעון ביטון
	15/06/2018 12:37	לינוי		אנחנו חברנו ל 23 מעבירים גלילים ומתמגנים עם 2 כבאים . בדקנו ערכים בגאות הכיכר אין כלום אין סכנה ליישוב	1
	15/06/2018 12:34	לינוי		יצאתי לאירוע	ליאת מור יוסף
	15/06/2018 12:41	לינוי		במקביל הפיכת האיזוטנק צוות חירום מבצע ניטור של ענגה ע' אמוניה	23
	15/06/2018 12:46	לינוי		מדווח שמנטרים את הענגה ע"י אמוניה בתוך הענגה יש ערכים גבוהים כלל שמתרחקים הערכים יורדים אין סכנה ליישובים סמוכים	ערבה1
	15/06/2018 12:47	לינוי		הפכו את האיזוטנק	23
	15/06/2018 12:57	לינוי		ענגה ירדה בצורה משמעותית ע' אמוניה ופיד , כרגע יש ערכים 0.3	גרשון
	15/06/2018 13:06	לינו		בוצעה הפיכה נוספת לאיזוטנק וכך שהחור כרגע כלפי מעלה כרגע מבצעים חיתוך מצב ועושים ריתוך לחור . אנחנו עם יוסי אילן וסיטל מנהל איכות הסביבה	23
	15/06/2018 13:17	אושרי		מדווחת שהניטור לא צלח .	ליאת
	15/06/2018 13:19	אושרי		הפכו את האיזוסק ועושים ריתוך	ליאת
	15/06/2018 13:20	לינוי		בוצע ניטור יש 1.2 בשער המפעל ובתוך המפעל יש 0.65 ומתבצע ריתוך בנוף לניטור	23
	15/06/2018 13:22			ריתוך ע' אנשי המפעל באיזוסנק	תיקון
	15/06/2018 13:29	לינוי		עושים רענון כוחות	23
	15/06/2018 12:03			דיווח באיחור לערבה 1 בשוגג - יומם אירועים בעוטף עזה	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 13:45	לינוי		בוצע חיתוך מצב עם כל בעלי התפקידים במפעל ים המלח כרגע צוות החירום המפעלי מבצע ריתוך של החור באיזוטק אשר נמצא בחלק העליון כל הצוותים בזירת האירוע כולל צוות חירום מפעלי ממוגי=נים מיגון נשימתי ועורי , מפעלים גלאים גלאי כבה וגלאי מפעלי ים המלח לאבטחה . בהמשך לפע הריתוך ובסיומו יבצע צוות החירום הפיכתו של איזוטנק למצבו הקודם ושאיבת הברום למיכל איזוטנק תקין . מבצעים ניטור באופן קבוע על כביש 90 ולאורך המפעל ממשיכים בפע עיצוב מצב בזירת האירוע ורענון כוחות העברתי (שמעון), הוראות בסיחות לצוותים שלי	23
	15/06/2018 13:48			בוצע תכנית מקיפה להמשך פע' משלימות לאטימה מלאה של האיזוטנק וניטרול נגר המים בזירת האירוע צוות מפעלי החירום בשם מיטל שהיא מנהל איכות הסביבה ים המלח + אורלי מילר מאיכות הסביבה ביצעו ניטור לאורך כביש 90 ובשטח המפעל, ערכים על הגלאים מראים 0 . בוצע ניטור ע"י בורטניק לאורך כביש 90 ובשטח המפעל ערכים על גלאי 0	23
	15/06/2018 14:18	לינוי		הריתוך הסתיים אין כרגע ערכים . אנחנו ממתינים להפיכת האיזוסק והעברת החומר לאחרשהוא תקין יש עיצוב מצב, כביש 90 נפתח לתנועה	גרשון
	15/06/2018 14:32			סיים את פע הריתוך ואטימת האיזוטנק הפכו אותו למצבו הקודם כרגע מתחילים בשאיבה של הברו לאיזוטנק חדש במקביל עושים ניטור מוקדי באזור הריתוך	23
	15/06/2018 14:36	לינוי		לאחר ניטור מוקדי אין ערכים על הגלאיממשיכים בפע' ניטור מרחבי וחזרה לשיגרה	23
	15/06/2018 14:45	לינוי		בוצע ריתוך שאבו את החומר מהמיכל הנפגע למיכל התקין	ליאת
	15/06/2018 17:14	בר		בוצע ניטור מוקדי וניטור נקודתי וניטור מרחבי בכל שטח המפעל ובכביש 90 ובוצע ניטור חזרה לשגרה לא נמצאו ערכים על גבי ההגלאים. הצוות המפעלי סיים פעולות שאיבה מהאיזוטנק שדלף אל לאיזוטנק החדש. סיום פעולות מגיבים ראשונים באירוע	23
	15/06/2018 19:00			איתן ודימה היו על 29 בלבד. באשל 23 היה עגלת חומ'ס שמעון ביטון ערבה 490 היה רק יהושע ימין ערבה 60 היה אושיק בן פורת. וערבה 1 היה גרשון כלימי אליהו קסטר וגירן ישראל	בר בן ברוך (סמב'צ)

ט. רישום שליטה באירוע			
סוג דיווח	דווח ע"י	בתאריך	בשעה

י. גורמים מעורבים באירוע			
שם הגורם	מס' טלפון	תיאור רכב	מספר רכב

ביטון שמעון **שם ממלא הדוח** גרשון כלימי **מפקד האירוע**	קצין תומ"ס משמרתי **תפקיד (שם ממלא הדוח)** פרץ אליהו **מפקד תחנה אזורית**	15/06/2018 **תאריך** **חתימת מפקד תחנה אזורית/סגן**

שירותי כבאות והצלה באר שבע - דוח אירוע - דף מספר 2

מספר אירוע : 993857 **תאריך האירוע :** 15/06/2018 **רשות כבאות :** באר שבע

ה. גורמי השריפה
29. סיבה משוערת של פרוץ השריפה:
30. חקירה **האם נפתחה:** לא **מספר תיק חקירה :**

שם החוקר	תאריך	משעה	עד שעה

ח. מניעה
35. תיק מניעה:
36. תאריך בדיקה אחרונה :
37. ליקויים לדיווח :

תיאור כללי מפי מפקד הפעולה :

בשעה 09:40 התקבלה הודעה לחדר המבצעים בבאר שבע על אירוע דליקת ברום מספר או"ם 1744 מאיזוטנק במפעלי ים המלח ועדכנו כי האירוע בשליטה של המפעל ואין נפגעים באירוע. מיד הוזנק צוות מתחנת תמר ערבה 29 עם גלאי ניטור לבדיקה. במהלך יציאת הכוח לאירוע יצרתי קשר טלפוני עם בעלי תפקידים במפעל (יוסי שוסטרי- קצין בטיחות ראשי במפעל, אלעד אברמוביץ- אחראי בטחון) מחדר המבצעים בדימונה על מנת לקבל מידע נוסף על אירוע דליקת ברום מאיזוטנק ואכן הסכר לי שהאירוע בשליטה ואין ערכים על גבי הגלאים בגדר המפעל ואין נפגעים במקום. לאחר איסוף מידע אודות האירוע עדכנתי את רועי צוקרמן אודות המידע שאספתי לגבי האירוע וקיבלתי החלטה לצאת למקום האירוע במפעלי ים המלח על פי פק"ל (שמעון ביטון יצא ערבה 23+יעלת תומ"ס ולוחם האש יהושע ימין עם ערבה 490) ובמקביל העברתי דיווח למפקד נגב מזרחי גרשון כלימי. צוות ראשון שיצא לאירוע מתחנת תמר הגיע ראשון לשער המפעל והמתין לשדכן שיוביל אותו לזירת האירוע. לאחר הגעת השדכן הובל צוות ערבה 29 לקרבת זירת האירוע וביצע מב"ר ובמקביל הבחין ברכב החירום המפעלי הנמצא בזירת האירוע וצוות החירום המפעלי מבצע פעולות לטיפול בדליפה בחלקו התחתון של מאיזוטנק. לאחר שצוות ערבה 29 ביצע מב"ר וביצע פעולות לערכת מצב בזירת האירוע העביר דיווח לאחר מזירת האירוע שהוא מבחין בעננה קטנה מאוד של ברום על המב"ר הקיים. לבצע תיחום ובידוד הזירה, סגירת צירים מסביב לזירת האירוע. מניעת כניסת עובדים ואנשים לקרבת הזירה, להתמגן במיגון מלא כולל מנ"פ. לבצע בדיקה שוטפת לגבי ערכים על גבי הגלאי מספר 3. ולהתחיל בפעולות ייצוב מצב תוך נקיטת כל אמצעי הבטיחות באירוע תומ"ס. במקביל הוסבר לצוות ערבה 29 על ידי צוות החירום המפעלי שאין ערכים על גבי הגלאים בגדר המפעל וכי הצוות המפעלי מבצע פעולות לטיפול בדליפת הברום מהאיזוטנק באמצעות הפיכת האיזוטנק וזאת על מנת לבצע אטימה על ידי ריתוך החור וכך לעצור את דליפת הברום. ובנוסף ביקשו מצוות הערבה 29 לספק להם קו עם קצף על מנת לצמצם את התאדות נגר התומר בזירת האירוע. בהגעתי לכניסה למפעל יחד עם הערבה 490 חבר אליי אלעד אברמוביץ- אחראי ביטחון של המפעל שהוביל אותי אל זירת האירוע. ביצעתי הערכת מצב ראשונית הכוללת ניתוח נתונים מטאורולוגיים בזירה, תכונות התומר, אופי סיכוני החשיפה לתומר, ריכוז התומר באוויר על ידי גלאי מספר 3, עוצמת מקור, כוח האדם האמצעים העומדים לרשותי, הערכת סיכונים נקודתית, סכנה/חשד לשו יעו, מזקי סיכון נוספים בזירה, מיצוי הכוח ,צירי גישה, זמן ומרחק, צוות החירום המפעלי הפועל בזירה. לציין כי טמפ' מזג האויר הייתה גבוהה עד כדי מצב קיצוני מאוד כ 40 מעלות. במקביל העברתי דיווח שוטף בכל עת אל מפקד נגב מזרחי גרשון כלימי ואל חדר המבצעים בבאר שבע ביקשתי שמנוף הערבה 60 יגיע לזירת האירוע על מנת לבצע רסס מים מלמעלה על העננה מה שעוד סייע לצמצם והתפשטות העננה וביקשתי כוחות נוספים ממפקד נגב מזרחי שפעל במקביל לעיבוי הכוחות והציוד והאמצעים הדרושים באירוע מסוג זה. בנוסף דרשתי מצוות החירום ומומחה התוכן לקבל מידע באופן קבוע על ערכים מהגלאים המפעל ואין נפגעים באירוע. מיד תברתי לבעלי התפקידים במקום וביצעתי חיתוך מצב. הוחלט שצוות החירום המפעלי יבצע פעולות הפיכת האיזוטנק בעזרת מנופי אבי עד למצב שהתור שמימן דולף הברום יהיה בחלק העליון וכך לבצע אטימה של החור על ידי ריתוך בסיום חיתוך מצב העברתי דיווח אל מפקד נגב מזרחי גרשון כלימי ואל חדר המבצעים בבאר שבע על דרך פעולה בזירת האירוע בשיתוף צוות החירום המפעלי בנדי לבצע אטימה של דליפת הברום. ובנוסף עודכן גם רועי צוקרמן לגבי תוכנית הפעולה לביצוע אטימת דליפת הברום מהאיזוטנק וערכי הניטור על גבי הגלאים המדווחים בכל עת. העברתי הוראות בטיחות לכלל הצוותים בשטח ובמקביל צוות החירום המפעלי המשיך בפעולות נטרול הברום באמצעות אמוניה ומיד. במקביל העברתי דיווח למפקד נגב מזרחי גרשון כלימי כי יש לסגור את הכביש 90 משני הצדדים לתנועה של כלי רכב. ובמקביל מפקד נגב מזרחי שלח צוות ניטור לאורך כביש 90 לבצע ניטור על מנת לבדוק ערכים לאורך כביש 90 ובנוסף בוצע ניטור לכיוון הישובים עין תמר ונאות הכיכר ובתוך השובים יש לציין שפעולות הניטור בוצע באופן מתמיד ובוצע הערכת מצב דינמית בהתאם לערכי הניטור שהונצו על גבי הגלאים. ניטיונות הימוך האיזוטנק גרמו להגדלת ענת הברום וכתוצאה מכך לערכים על גבי הגלאים שנמצאים על גדר המפעל וערכים לאורך כביש 90. לאחר מספר ניסיונות הצליחו הצוותים המפעליים להפוך את האיזוטנק כשהחור שמימן דלף הברום נמצא בחלק העליון ולכן הפאזה הנוזלית הייתה בחלק התחתון של האיזוטנק והפאזה הגזית בחלק העליון מה שגרם לצמצום העננה באופן משמעותי וכתוצאה מכך לא היו ערכים על גבי הגלאים בגדר המפעל. במקביל מפקד נגב מזרחי ביצע החלפת כוחות בזירת האירוע עבור ריענון והעברה/החלפה ציוד ואמצעים על מנת לשמור על פעילות תפקודית רצופה בזירה ובנוסף העביר אליי עדכונים שוטפים לגבי תוצרי הניטור. בהמשך לפעולות משלימות בוצעו פעולות ניטור לאורך כביש 90 ופעולות ניטור נקודתי בזירת האירוע ובשטח המפעל ולא נמצאו ערכים על גבי הגלאים. במקביל בוצע ריתוך של החור ובכך אטימה מוחלטת של דליפת הברום מאיזוטנק ולאחר מכן הימוך האיזוטנק למצבו הטבעי אז לבצע פעולות הזרמה/העברה של ברום לאיזוטנק חדש/תקין ע"י שימוש בחנקן יבש בלחץ במתקן המפעלי. בסיום פעולות הריתוך ואטימה של החור באיזוטנק בוצעו פעולות ניטור מקדמי ונקודתי וניטור חוזר לשגרה אך לא נמצאו ערכים על גבי הגלאים. ובסיום חזרנו לתחנה.

הערות מפקד תחנה אזורית :

גרשון כלימי **שם מפקד האירוע**	_____ **חתימה**	08/07/2018 **תאריך**
בקובזה מוטי **שם מפקד המשמרת**	_____ **חתימה**	08/07/2018 **תאריך**

נספח - פרטי אירוע מתקדם - דף מספר 3

0. אירוע חומ"ס	
40. פרטי שחרור חומ"ס:	41. אופי האריזה:
42. פרטי אירוע שינוע/תאונת דרכים:	43. חומרים מעורבים באירוע:

נספח - קבצים מצורפים - דף מספר 4

מס' קובץ	שם הקובץ	תאריך קישור קובץ
1	993857-15-06-2018-אירוע דליפת גזים המילים המלא.pdf	24/09/2010

נספח ג'

דוגמה לאחת מתוך עשרות הכתבות והמבזקים בתקשורת:

כתבה באתר ynet

ברום דלף ממפעלי ים המלח: תושבים הסתגרו בבתיהם

החומר המסוכן דלף עקב חור בתחתית מכל שבו 18 טון ברום, חומר שגם חשיפה קצרה ממנו עלולה לגרום לבעיות בדרכי הנשימה. גני ילדים נסגרו, חקלאים פונו וקטע מכביש 90 נחסם לשעתיים. מפעלי ים המלח: "הדליפה הסתיימה"

אילנה קוריאל

עדכון אחרון: 15.06.18 , 14:24

דליפת הברום מתחתית מכל האיזוטנק (צילום: עידן ישראל ודוברות כבאות והצלה נגב)

ברום דלף ממכל איזוטנק במפעל ברום ים המלח. צוותי כיבוי מתחנת נגב מזרחי החלו לפעול עם צוות המפעל כדי לייצב את המצב ולמנוע את התפשטות עננת הברום .עקב הדליפה, שאירעה בשל חור בתחתית המכל, קראו במועצה האזורית תמר לתושבי נאות הכיכר ועין תמר להסתגר בבתיהם .צפו בסרטון בדליפת הברום מתחתית המכל.

מכל האיזוטנק, שבו 18 טון ברום, נהפך על ידי מנוף, והכוחות בשטח החלו לפעול כדי לאטום אותו. בעקבות הדליפה החליט במשטרה לסגור קטע משמעותי מכביש 90עד לסיום הטיפול באירוע ונטרול הסכנה. רק כשעתיים לאחר מכן, בעקבות הודעת מפעלי ים המלח על סיום הדליפה, הודיעו במשטרה כי הכביש נפתח הכביש לתנועה ואמרו שהתושבים מורשים לצאת מהבתים .

שגיאה!



דליפת הברום)צילום: כבאות והצלה נגב(

במשרד להגנת הסביבה אמרו כי בשל מדידת ערכים גבוהים על גלאי גדר המפעל - במערכת שאת התקנתה דרש המשרד מהמפעל כדי למנוע סיכון לאוכלוסייה - הוחלט לפנות חקלאים מהאזור ולסגור בהוראת כוחות ההצלה את כביש 90 באזור לתנועת כלי רכב. במשרד להגנת הסביבה הדגישו כי היישובה הקרוב ביותר -נאות הכיכר - נמצא במרחק כ-7 ק"מ מהמקום (ישובי נאות הכיכר), ולכן לא מסרו הנחיות מיוחדות לתושבים.

לפי הודעתם, לאחר שבוצע היפוך מלא של האיזוטנק ירדה הפליטה בצורה דרסטית, והערכים על הגדר ירדו. נציגי המשרד והיחידה הסביבתית הגיעו לשטח והחלו בבדיקת נסיבות האירוע. בסיומו, המשרד יבצע תחקיר מעמיק בנושא למנוע הישנות מקרים אלה ויעדכן במידת הצורך בהמשך .

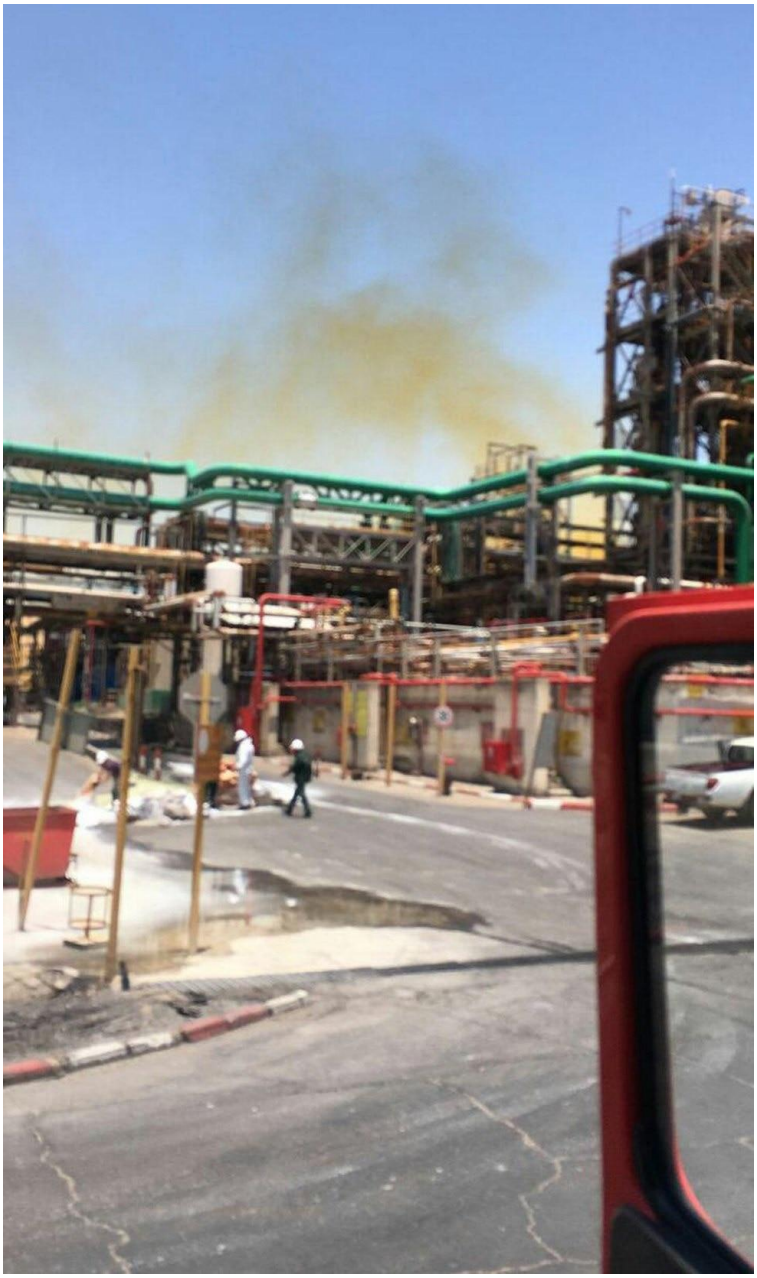
ממפעלי ים המלח נמסר בשעה 14:15: "הבוקר בשעה 9:30 זוהתה דליפת ברום באיזוטנק בתוך מתחם סדום. למקום הגיעו כוחות כוננות של החברה, כיבוי אש והמשרד להגנת הסביבה והם מטפלים באירוע. בעקבות פעולות הצוותים הדליפה הופסקה לחלוטין. האירוע נמצא בשליטה, אין נפגעים ולא קיימת סכנה לציבור."

לילך פדלון, הממונה על חומרים מסוכנים וחירום מחוז דרום במשרד להגנת הסביבה הסבירה כי "מפעלי ים המלח מייצרים את הברום, ממלאים אותם באיזוטנקים ומכינים אותם לשינוע. בבדיקה הם גילו שיש חור בחלק התחתון של המכל. כדי לתקן את הדליפה צריך לסגור את החור כדי שיוכלו להכניס לחץ אוויר לאיזוטנק והברום יעבור למיכל אחר תקין. לברום יש משקל סגולי כבד וצריך ללחוץ אותו עם לחץ אוויר". לטענת המפעל הם בדקו את האיזוטנק לפני שמילאו אותו בברום.

שגיאה!



חור בתחתית המכל גרם לדליפה)צילום : כבאות והצלה נגב(



)צילום : כבאות והצלה נגב(

בתחילה כביש 90 נסגר ממפעלי ים המלח עד לצומת נווה זוהר, ואחר כך - בהמשך להערכת מצב נוספת - הוחלט להרחיב את הקטע שנסגר ולחסום את הכביש מצומת הערבה עד המפעלים ומצומת צפית עד חצבה. הרוח היא רוח מזרחית כך שעננת הברום נמצאת בדרך לכביש 90 .

ראש המועצה האיזורית תמר דב ליטבינוף אמר כי "כוחות הכיבוי והמפעל הצליחו להפוך את האיזוטנק שדלף. כרגע אין סכנה לתושבים למרות שהתושבים התבקשו להסתגר". במועצה כרזו לחקלאים ולעובדים במקום לצאת מהשדות על מנת שלא להסתכן. גני הילדים באזור נסגרו .

חשיפה נשימתית קצרת טווח לריכוזים גבוהים של ברום גזי עלולה לגרום לבעיות בדרכי הנשימה, שיעול, כאב ראש, ולפגיעה במערכת העצבים. חשיפת העור לברום עלולה לגרום לכוויות עמוקות.

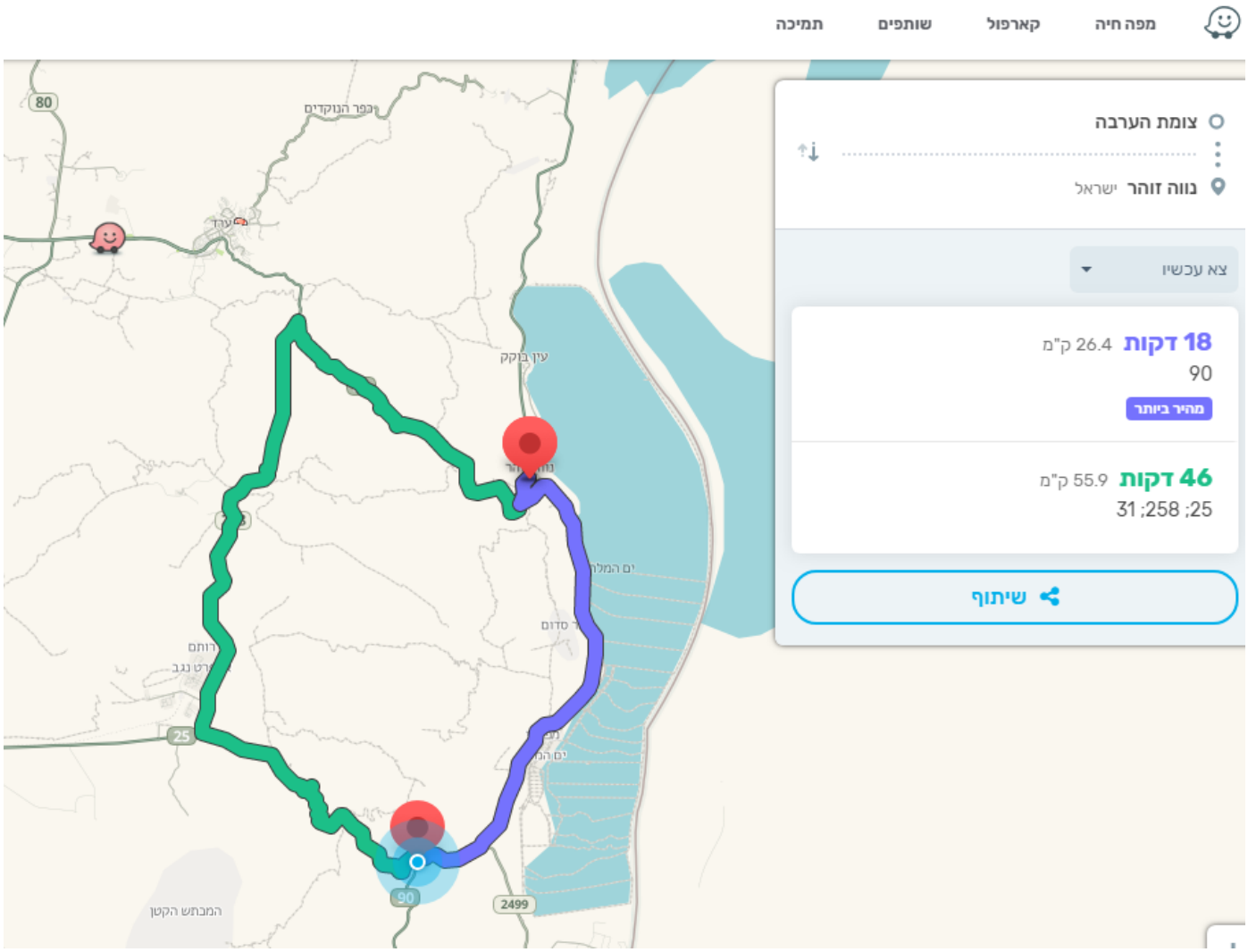
לברום, שיש לו פאזה נוזלית וגזית, יש גם השפעה על הסביבה. חשיפה נשימתית ארוכת טווח לברום גזי עלולה לגרום לבעיות במערכת הנשימה ובמערכת העצבים של בעלי חיים. כמו כן, תרכובות אורגנו-ברומיות המשמשות להדברה ולחיטוי עלולות לחלחל למי התהום או למאגרי מים ועלולות להצטבר ברקמות החיות ולפגוע בחיים הימיים.

פורסם לראשונה 15/06/2018

* קטע הוידאו המוטמע בכתבה בדיסק.

נספח ד'

צילום מרחקי נסיעה וזמנים באתר waze



https://www.waze.com/he/livemap

נספח 1

נסחי חברה

רשות התאגידים
Israeli Corporations Authority

מידע על פרטי חברה, כולל שיעבודים פעילים

פרטי חברה

מספר חברה: 520019373 סטאטוס משפטי: **פעילה** תאריך רישום: **26/06/1952**

שם חברה: **מפעלי ים המלח בעמ**

סוג חברה: **ישראלית** סיווג חברה: **חברה פרטית** אחריות בעלי מניות: **מוגבלת**

כתובת התאגיד: **קרויצר מנחם 1 באר שבע מיקוד: 8489414**

עיקרי מטרות התאגיד: **לעסוק בסוגי עיסוק שפורטו בתקנון**

דוח שנתי אחרון הוגש לשנת: 2017 נרשם בתאריך: **08/06/2017**

הרכב הון

1. סוג מניה: **מיוחדת** ערך נקוב: **1** מטבע: **שקל חדש**
   כמות מניות: **1** הון רשום: **1** הון מוקצה: **1**
2. סוג מניה: **רגילות** ערך נקוב: **1** מטבע: **שקל חדש**
   כמות מניות: **649,999,999** הון רשום: **649,999,999** הון מוקצה: **309,093,148**

בעלי מניות

1. שם: **מדינת ישראל** מס' זיהוי: **30**
   סוג זיהוי: **תאגיד אחר** תאריך מינוי: **09/09/1999**
   כתובת: **הקריה ירושלים**
   מחזיק ב: 1 מניות מסוג מיוחדת, בנות 1 שקל חדש, בהחזקה רגילה
2. שם: **כימיקלים לישראל בעמ** מס' זיהוי: **520027830**
   סוג זיהוי: **חברה** תאריך מינוי: **09/02/2004**
   כתובת: **ארניה אסוולדו 23 תל אביב - יפו מיקוד: 6107025**
   מחזיק ב: 309,093,148 מניות מסוג רגילות, בנות 1 שקל חדש, בהחזקה רגילה

דירקטורים

שם: **ליפשיץ עופר** מס' זיהוי: **55402416**
סוג זיהוי: **אזרח ישראלי** תאריך מינוי: **12/12/2017**
כתובת: **אשל 14 עומר מיקוד: 8496500**

רשות התאגידים
Israeli Corporations Authority

מידע על פרטי חברה, כולל שיעבודים פעילים

פרטי חברה

מספר חברה: 520035809 סטאטוס משפטי: **פעילה** תאריך רישום: **16/06/1955**

שם חברה: **חברת ברום ים המלח בעמ**

סוג חברה: **ישראלית** סיווג חברה: **חברה פרטית** אחריות בעלי מניות: **מוגבלת**

כתובת התאגיד: **קרויצר מנחם 12 באר שבע מיקוד: 8489425**

עיקרי מטרות התאגיד: **לעסוק בסוגי עיסוק שפורטו בתקנון**

דוח שנתי אחרון הוגש לשנת: 2017 נרשם בתאריך: **06/06/2017**

הרכב הון

1. סוג מניה: **מיוחדת** ערך נקוב: **1** מטבע: **שקל חדש**
   כמות מניות: **1** הון רשום: **1** הון מוקצה: **1**
2. סוג מניה: **רגילות** ערך נקוב: **1** מטבע: **שקל חדש**
   כמות מניות: **99,999,999** הון רשום: **99,999,999** הון מוקצה: **88,600,077**

בעלי מניות

1. שם: **מדינת ישראל** מס' זיהוי: **30**
   סוג זיהוי: **תאגיד אחר** תאריך מינוי: **09/09/1999**
   כתובת: **הקריה ירושלים**
   מחזיק ב: 1 מניות מסוג מיוחדת, בנות 1 שקל חדש, בהחזקה רגילה
2. שם: **כימיקלים לישראל בעמ** מס' זיהוי: **520027830**
   סוג זיהוי: **חברה** תאריך מינוי: **22/02/2004**
   כתובת: **ארניה אסוולדו 23 תל אביב - יפו מיקוד: 6107025**
   מחזיק ב: 88,600,077 מניות מסוג רגילות, בנות 1 שקל חדש, בהחזקה רגילה

דירקטורים

שם: **גלזר אלי** מס' זיהוי: **54559315**
סוג זיהוי: **אזרח ישראלי** תאריך מינוי: **12/12/2017**
כתובת: **עין צין 2 להבים מיקוד: 8533800**

אין לתאגיד חובות פעילים לתשלום אגרה שנתית

שעבודים פעילים

בשעבודים שנרשמו לפני 12/11/2017 - למצב עדכני, יש לקרוא את תיאור הבטוחה יחד עם רשימת השינויים לשעבוד.
בשעבודים שנרשמו אחרי 12/11/2017 - תיאור הבטוחה משקף את מצב הבטוחה העדכני וכולל את השינויים המאוחרים ליום רישום הבטוחה. רשימת שינויים לשעבוד מציינת את תאריכי עדכון השינויים ואת סוג השינויים שבוצעו.

מס' שעבוד: 47 תאריך רישום: **08/08/2010** תאריך יצירה: **04/07/2010**

נספח 2

כתב התביעה- הוגש בנפרד

<u>תצהיר המבקש/ת</u>

אני החתום/ה מטה, שושו ענבר, ת.ז. 034080903 לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר/ה בזה לאמור:

תצהירי זה ניתן לתמיכה בבקשה לאישור תובענה כייצוגית, אשר הוגשה בשמי, כנגד מפעלי ים המלח ואח' (להלן – המשיבה) ולאימות האמור בה, והאמור בו ידוע לי מידיעה אישית, מעיון במסמכים הרשמיים מהרשויות המוסמכות המצורפים בזאת לתצהירי.

א. אני אזרח ישראל ובעל משפחה, המתגורר במושב נאות הכיכר.

ב. בבוקר יום שישי, בתאריך 15.6.2018, בשעה 09:40, החל לדלוף ברום ממיכל איזוטנק של המשיבה במפעלה הסמוך לים המלח.

כתוצאה מהדליפה נוצרה **ענה** של ברום מעל המפעל, ולמקום הוזנקו צוותי חירום. כאמור במסמכים המצורפים, התנאים המטאורולוגיים ששררו אותה שעה, גרמו לכך ש**הענת הברום <u>החלה להתקדם</u> לכיוון כביש 90, והוסעה ע"י הרוח אל מחוץ למפעל.** לאור האמור לעיל, הוכרז מצב חירום חומרים מסוכנים, **<u>וכביש 90 נסגר לתנועה לשני הכיוונים</u>**. כל התושבים והנוכחים בנאות הכיכר ועין תמר הונחו **<u>לאסוף ילדים ופעוטות מגני הילדים ולהסתגר בבתיהם, כמו כן הונחו גם חקלאים ועובדיהם לעזוב את השדות ולהסתגר בבתים</u>** (בין התושבים, גם אני ומשפחתי).

לאחר כשעתיים וחצי בהן עבדו צוותי החירום באופן אינטנסיבי עת התושבים היו ספונים בבתיהם על פי הוראה, וכביש 90 היה סגור לתנועה, הושגה סוף סוף שליטה על האירוע. להלן עיקרי יומן אירועים של המועצה האזורית תמר, אשר הוזמן בהתאם לחוק חופש המידע-

המועצה האזורית תמר
ים המלח

סודר	תאריך ושעת קבלת האירוע	מוסר ההודעה	טלפון	האירוע	הועבר לטיפול	סטאטוס טיפול	אישור סגירת האירוע
	11:30	איילה זגורי		הודעות לתושבי הכיכר בדבר חסימת כבישים לצורך הפיכת האיזוטנק. אין הנחיות מיוחדות בשלב זה להתמגנות.	סיון	הודעה הוצאה בשעה 11:51.	
	11:31	אורלי מילר		ישנו אירוע. ענן ברום גדול נע לעבר כביש 90. מתבצע ניטור על הגדרות אין חשש להגעה ליישובי הכיכר מאחר והרוח היא צפון מזרחית			
	11:45	עופרה גזית		נוסחה הודעה למדיה – בהתייעצות עם דב הוחלט לא להוציאה מאחר ודוברות המשטרה הוציאה הודעה.			
	12:07	גיא חיון		חסימה מבוצעת גם בצומת הערבה.			
	12:13	גיא חיון		מבקש להוציא הודעה לתושבי הכיכר על הסתגרות בבתים.	סיון. התושבים נתבקשו לאסוף את ילדיהם מהגנים.		
	12:14	דב ליטבינוף		מבקש שהרבש"צים יעברו ביישובים עם הרכבים ויכריזו על הסתגרות בבתים כולל בשטחים החלקאיים	עידן זילברשטיין ויואל אבן		

להלן עיקרי דו״ח אירוע כבאות והצלה, שנתקבל אף הוא בעקבות פניה לפי חוק חופש מידע, אשר נעשתה לרשות הארצית לכבאות והצלה-

	15/06/2018 10:52	לינוי		חברתי לאילן אנחו כרגע מבצעים הערכת סיכונים ראשונית , אני מבחין בעננה של ברום, אנחנו עושים תיחום הזירה. צוות של מהפעל מבצע עבודה עם מנוף . שמו גלאי מס 3 וגלאי ה' לאבטחה	23
	15/06/2018 11:47	לינוי		יש סגירה של כביש 90 .	גרשון
	15/06/2018 11:48	לינוי		עקב אירוע של דליפה ממיכלית איזוטנק יש מנוף . הכביש נסגר יש ערכים על הגדר	אור איכות הסביבה
	15/06/2018 11:50	לינוי		איתן בורטניק נשלח לבדוק גלאים על הגדר	גרשון
	15/06/2018 11:52	ליננוי		גוייסו 2 לוחמים עידן אבוחצירה ונירן ישראל	גרשון
	15/06/2018 11:57	לינוי		גייסתי את ליאת , לגבי סגירת כביש אני ממתין למתח משטרת ערד לסגור את ציר הכביש מצומת ערבה עד נוו זוהר . נמדדו ערכים יש ערכים אנחנו כרגע בשלבים . איזוטנק הופכים ע'י מנופי אבי שנמצא במקום. גייסתי 2 לוחמים לדימונה אני אוסף אותם עם הרכב שלי .	ערבה 1
	15/06/2018 12:03	לינוי		הכביש נסגר מצומת ערבה עד נווה זוהר - כביש 90 , בעקבות דליפה של חומר על הגדר ועל הכביש יש ערכים , אנחנו לא לוקחים סיכונים כרגע מתעסקים בהפיכת איזוטנק	ערבה 1
	15/06/2018 12:05			איתן פורטיק עושה ניטור עם הגלאים כרגע	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 12:09			2ppm 1.8 נמצאו בגלאים	1 ערבה
	15/06/2018 12:10			הגלאי מראה 1.1 בסמוך למפעל מגנזיום . יש לחת נצ של 23	איתן
	15/06/2018 12:12	לינוי		אני מתחיל להתקדם לכיוון צפון לכיוון הברום . איפה שהחסימה הדרומית של המפעל יש 0.95	איתן
	15/06/2018 12:15			234880.32	23
	15/06/2018 12:15			549202.35	לינוי רשף (סמב'צ)
	15/06/2018 12:16	לינוי		איתן בדק יש ערכים משתנים שאפילו קופצים ל 6 ולכן יש חשיבות לכביש שיהיה סאטרילי	ערבה 1
	15/06/2018 12:20			הודעת פיקוד: דרום (באר שבע) 09:40 - דליפת ברום מחלקו התחתון של איזוטנק 70 טון, הצוותים עובדים בשת'פ עם אנשי המפעל על מנת להפוך את האיזוטנק באמצעות מנוף ולעצור את הדליפה ולבצע אטימה, במפעלי ברום ים המלח. נכון לעכשיו הזירה מבודדת ללא נפגעים או לכודים, בעקבות האירוע כביש 90 נסגר בין צומת ערבה לנווה זוהר. סד'כ: סער, אשד, רותם ונשר. מפקד האירוע: גרשון כלימי מפקד תחנה . תדר האזנה:4920 . פרטים נוספים במידת הצורך. (לירון)	לירון טל (סמב'צ משל'ט ארצי)
	15/06/2018 13:45	לינוי		בוצע חיתוך מצב עם כל בעלי התפקידים במפעל ים המלח כרגע צוות החירום המפעלי מבצע ריתוך של החור באיזוטק אשר נמצא בחלק העילין כל הצוותים בזירת האירוע כולל צוות חירום מפעלי ממוגי=נים מיגון נשימתי ועורי , מופעלים גלאים גלאי כבה וגלאי מפעלי ים המלח לאבטחה , בהמשך לפע הריתוך ובסיומו יבצע צוות החירום הפיכותו של איזוטנק למצבו הקודם ושאיבת הברום למיכל איזוטנק תקין . מבצעים ניטור באופן קבוע על כביש 90 ולאורך המפעל ממשיכים בפע עיצוב מצב בזירת האירוע ורענון כוחות העברתי (שמעון), הוראות בטיחות לצוותים שלי .	23
	15/06/2018 13:48			בוצע תוכנית מקיפה להמשך פע' משלימות לאטימה מלאה של האיזוטנק וניטרול נגר המים בזירת האירוע צוות מפעלי החירום בשם מיטל שהיא מנהל איכות הסבבה ים המלח + אורלי מילר מאיכות הסביבה ביצעו ניטור לאורך כביש 90 ובשטח המפעל, ערכים על הגלאים מראים 0 . בוצע ניטור ע'י בורטניק לאורך כביש 90 ובשטח המפעל ערכים על גלאי 0	23
	15/06/2018 14:18	לינוי		הריתוך הסתיים אין כרגע ערכים , אנחנו ממתינים להפיכת האיזוטק והעברת החומר לאחרשהוא תקין, יש עיצוב מצב. כביש 90 נפתח לתנועה	גרשון

מצ״ב יומן אירועים המועצה האזורית תמר, **<u>מסומן א׳.</u>**

מצ״ב דו״ח אירוע כבאות והצלה, **<u>מסומן ב׳.</u>**

מצ״ב עדכוני מבזקים והודעות אודות מצב החירום והאירוע[16], **<u>מסומנים במאוחד ג׳.</u>**

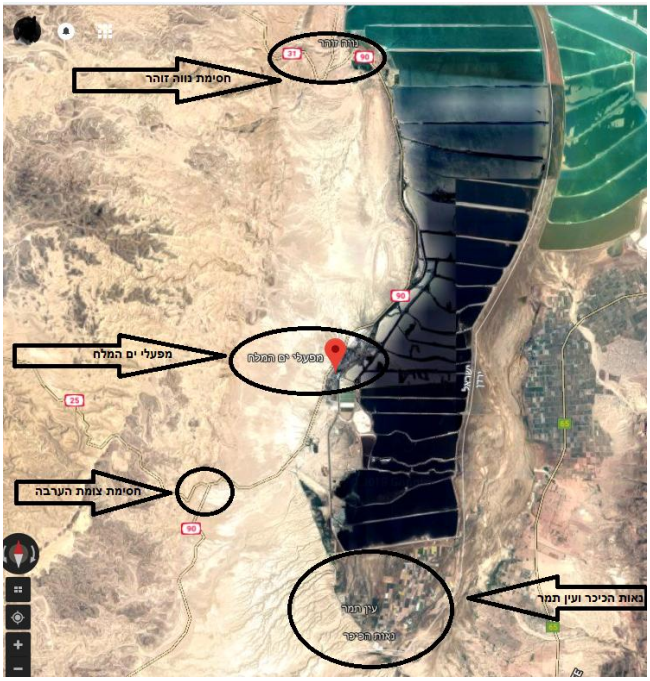
[16] ראה כתבות אודות האירוע בכתובות המתחם של אתרי המרשתת כמופיע בבקשת אישור התביעה הייצוגית.

מצ״ב צילום מסך של זמני נסיעה ומרחקי נסיעה מאתר waze, **<u>מסומן ד׳</u>**.

ג. זיהום האויר ברעל הברום ע״י המשיבה, גרם למטרד סביבתי ולסכנה בריאותית של ממש לנוסעים, לעוברים והשבים ולשוהים בסביבת מפעל המשיבה וביישובים נאות הכיכר ועין תמר. הנחיית התושבים להסתגר ולהיות ספונים בביתם במשך שעות בוקר יום שישי וללא כל התראה מוקדמת, גרם להשחתת זמן, למתח, לחרדה סכנה לחשיפה לחומר מסוכן, לעוגמת נפש, לשיבוש תוכניות ולאי נוחות.

נהגים ונוסעים שביקשו להשתמש בעת החסימות בכביש 90, נאלצו לבטח לשנות תוכניותיהם, כאשר במקרה הטוב הם נאלצו לנסוע בדרכים חלופיות וארוכות יותר, שגרמו להם לבזבוז זמן ודלק מיותרים, ובמקרה הרע ״נתקעו״ למשך זמן רב ו/או נאלצו לבטל עקב כך תוכניות ולהשחית זמנם לשווא. ראה תחשיב הנזק בבקשת אישור התביעה הייצוגית.

ד. לנוחות בית המשפט הנכבד, להלן צילום לווייני של המפעל, היישובים וכביש 90:



אני מצהיר/ה כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

חתימת המצהיר/ה

אני החתום מטה, גולן נפתלי, עורך דין, מאשר בזה כי ביום 5/9/18 הופיע בפני, מר/גב' שושו ענבר, ת.ז. 034080903 ולאחר שהזהרתיו/ה כי עליו לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי ת/יהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא ת/יעשה כן, אישר/ה נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

גולן נפתלי, עו"ד
מ.ר. 53200